

Naujienu Antroji Dalis

NR. 546

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XVI METAI

ALEKSAS AMBROSE

Copyright 1960

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

(Tęsa)

1916 m. kovo 18 dieną iš unijos izdo paaukota dramaturgui Br. Vargšui \$10.00, o nariai sumetė 86,25 dolerių.

1916 m. gegužės 5 dieną nutarė padėti surengti prakalbas iš Lietuvos atvažiavusiems svečiams A. Bulotai ir J. Žemaitei.

1916 m. rugpiūčio 4 dieną paaukoko New Yorke streikuojantiems darbininkams \$25.00.

1916 m. rugpiūčio 4 dieną paaukoko St. Louis streikuojantiems jūreiviams \$25.00.

1916 m. rugp. 8 dieną nutarta surengti eilę paskaitų, kad plačiau išsiaiškintų unijos principus.

1916 m. rugp. 23 dieną skaitytas iš centro laiškas su reikalavimu pasakyti, kiek lokalo narių yra pirkę Amerikos Liberty Bond.

1916 m. rugsėjo 16 dieną nutarė dalyvauti Chicagos Draugijų Sąjungos tą dieną šaukiamam susirinkime, kuriame rengiamasi aptarti aukų rinkimas Lietuvių Dieną. Reikėjo išsiaiškinti ar aukos bus skiriamos nuo karo nukentėjusiems lietuviams Lietuvoje.

1916 m. spalio 29 nutarta prisidėti prie North Sidės Draugijų Sąryšio Viešo Knygyno. Išrinko delegatus dalyvauti susirinkimuose.

1916 m. spalio 29 dieną paaukota nukentėjusiems lietuviams nuo karo Lietuvoje \$25.00. Pinigai įteikti Lietuvių Dieenos Komitetui.

1916 m. lapkr. 18 dieną pasiūsta protesto nota JAV valdžiai už neteisingą I. W. W. organizatorių areštavimą ir jų laikymą kalėjimuose. Bylai vesti paaukota \$10.00.

1917 metų vasario 2 dieną paaukota Montreallio streikuojantiems darbininkams \$20.00.

Rugp. 3 d. nutarta prisidėti prie Lietuvių Darbininkų Tarybos.

1918 m. balandžio 20 d. nutarta dalyvauti Hart, Schaffner & Marx prezidento laidotuvėse. Lokala atstovauti paskirta valdyba.

Birželio 6 d. gautas iš J.A.V. vyriausybės laiškas, kuriuo prašomas lokalas pardavinėti karo ženklukus. Laiške vyriausybei atsakyta, kad visi darbininkai pirkę valstybės bonus. Tada buvo padaryta tiesiai per dirbtuves.

Birželio 15 d. skaitytas dar vienas J.A.V. laiškas, kuriame prašomas lokalas paskirti tris kalbėtojus, galinčius kalbėti bent po 4 minutes. Vyriausybė norėjo, kad lokalo atstovai teigiamai pasisakytų už J.A. Valstybių tarptautinę politiką. Laiškas buvo šiltai priimtas ir išrinkti trys kalbėtojai: P. Galskis, A. Čepaitis ir J. Kaslikauskas.

1919 m. vasario 7 d. streikuojantiems Amerikos cigary darbininkams paaukota \$10.00.

Vasario 22 dieną nutarta uždėti 50 c. mokestį kiekvienam nariui darbininkų vadui Tom Mooney apginti.

Vasario 22 dieną P. Galskis vienbalsiai išrinktas lokalo organizatorium.

Kovo 15 dieną raportavo delegatas, kad Chicagos Joint Board kovo 20 dieną rengia didelį mitingą Garment svetainėje, kad smarkiau pastūmėjus organizacijos darbą ir plačiau pavarius agitaciją už darbininkų partijos kandidatus į Chicagos miesto viršininkus.

Balandžio 8 dieną unijos organizatorius P. Galskis pranešė, kad tuo metu prasidėjęs naujas streikas ne siuvėjų organizacijos buvo sukeltas. Patys siuvėjai, unijos atstovų visai neraginami, metė darbą. Tada buvo užuojautos streikas unijos draugams, veiklesniems organizatoriams, be jokios atodairos atleidžiamiesiems iš darbo. Unijos atstovas C. Richman yra gavęs valdžios išimtą teismo įsakymą, varžantį unijos veiksmus. Didokas unijos narių skaičius jau buvo areštuoti. Tuo metu daugumas Chicagos dirbtuvių jau buvo stipriai susiorganizuavusios ir tvarkingai mokėjo mokesčius. Buvo kelios dirbtuvės, kurių darbininkai dar nepriklausė siuvėjų unijai. Streiko metu šių dirbtuvių darbininkai dirbdavo po 60 valandų savaitėje. Kai kurie uždirbdavo po 70 dolerių į savaitę. Darbininkai buvo nesusipratę, ne kiekvienam buvo aiški 40 valandų darbo savaitė. Daugelis jų tesirūpino tikrai didesniu uždarbiu. Bet tuo pačiu metu streikas buvo gera mokykla siuvėjams. Streiko metu prie unijos prisijungė 5,000 naujų narių.

(Bus daugiau)

Dienų Skeveldros

1.

Janina Degutyte (žr. "Liter. ir Menas" Nr 46) rašo:

"Rusvai kepurėti kalneliai, violetinės šilų ūkanos ir sidabriniai pilkšvas dangus. Rudeinio drėgmė virpa ant blakstienų kaip ašaros, bet rankoje — kraitelė su vasaros vaisčm. Obuoliai kvepia kaip gimtinės sodai ir šviečia kaip saulės lašai. Saulės dovaną Tau reikia pernešti per pažliugusį vieškelį, per vėjuotą gatvę. Bet Tau nebaugu — saulės dovaną gera nešti.

Kas tu?

Gal Tu — gimtosios šilainės smiltelė? Smiltelė — prie eglės kojų. Vėjas Tau atneša rugio dainą — tokią seną ir niekad nepasikartojančią".

Jei autorė čia pat būtų pastačiusi tašką, būtų buvęs trumpas - gražus literatūrinis šikcas. O dabar... talka Suslovo - Sničkaus naujam kursui literatūroje, nes —

toliau jau kalbama apie dangoraižius, kur "širdis neplaka", apie Kubą (žinia, dabartinę ir oficialiąją), apie Afriką.

"Mažoji tėviškė, vardu Lietuva, Tau brangiausia už viską pasaulyje — ir todėl Tau kiekviena žemės rutulio pėda artima ligi ašarų. Kiekviena žemės pėda, kur tik daužosi žmogiška širdis, mylinti laisvę ir kovojanti už savo meilę. Ir todėl Tau didžiausi priešai bus tie, kurie pakelia ranką prieš laisvę ir gyvenimą.

Ir vėl nulenkiama galva prieš Kremlį. Ir vėl grįžtama į... save, nesgi vėl toliau nuo propagandos:

"...Dainuojanti smiltelė, prie eglės kojų... O kas Tavo rankose? Daina? Tai saulės dovana. Ją galima nešti tik švairiomis rankomis. Saugok jas, kad nesuteptum saulės dovanos. Juk Tu visada, nuo pat gimimo dienos per išstisus šimtmečius stengeisi būti su tais, kurie niekada nepakelia rankos prieš žmogų, kurie tiki Saule.

Pasaulis šaukia Tave — savo mažą smiltelę ir savo didelę dainą. O Tu eik, eik, neatsigręždamas ir bučiuodamas žemę."

Ten pat ir J. Degutyte eilrašitis apie "dolerio naštą", apie "Chirošimos kapinytus" ir tt. ir tt.

Bet ką kitą gali dainuoti poetas anapus geležinės uždangos?! Nebent slapta, mintyse, pats sau vienas. Lyg štai šiedu ketureiliai:

O kad būčiau pilkas kelio akmenėlis!..

Kiekviena koja svetima sudužtų į mane.

O kad būčiau šaltas upės mēlis —

Tai surakinčiau svetimas rankas dugne.

O kad aš būčiau girios takas, girios takas!..

Juodam verpete eglų užsupčiau priešą —

Išplėščiau širdį, menką ir užakusią.

Ne širdį — kruviną pagiežą...

2.

Aiman, pagieža kone vyriausias motyvas visoje vad. tarybinėje kūryboje. Štai rašytojas (!) R. Lukinskas, pasitelkęs V. Šileikį, rašo iš Kaltanėnų (Svenčionių rajono) apie "Viduramžių vėjus":

Po pamaldų Lazdinytė surenka parapijos komitetą ir karštai įkalbinėja:

— Vaziuokim į Vilnių. Mالدaukim vyskupą. Gelbėkim žūstančias parapijos sielas!

Parapijiečių delegacija gavo ganytojišką vyskupo palaiminimą ir naują kleboną Kaltanėnų parapijai.

Antrus metus čia klebonauja jėzuitiškomis "dorybėmis" plačiai pagarsėjęs iškalbingas pamokslininkas kunigas Jonas Paukštys.

Neminima, kad Tėvas Paukštys sugrįžusių bolševikų buvo pasmerktas Sibiran. Atbuvo kančią. Grįžo į Lietuvą. Vėliau pats grįžo į tremtį. "Pagyvenęs, aukštas, truputėlį pakumpęs, sena nudėvėta eilute". Cituojama "Sosialistinės kaja Jakutija" (1958.6.12):

"Jėzuitas... sugebėjo sekvestruoti dalį geležinkelio darbininkų bendrabučio", "per religingas moterėles kun. Paukštys trumpu laiku suregistravo visus Jakutsko miesto katalikus ir apdėjo kiekvieną jų šeimos narį bažnytinio mokesčiu. Vėliau šis mokestis pasklido ir po visą Jakutijos autonominę respubliką.

Skaitykime toliau:

"Sovietskaja Rosija" 1958 metų rugsėjo 19 d. numeryje tvirtina, kad ne tik šventųjų paveikslus turėdavęs šitas jėzuitas. Jo lagaminuose būdavo užsienyje išleistas šmeižikiškos brošiūrėlės su lietuvių tautos išgamų atvaizdais."

Ir kun. J. Paukštys buvo... ištremtas iš jakutų žemės į — Lietuvą.

Rašytojo (!) Lukinsko teigimu, kun. J. Paukštys 1943 m. "Kaune ruošė trečiąjį Lietuvos eucharistininkų kongresą ir redagavo adresą Romos popiežiui: "Visų Lietuvos katalikų vardu dėkojame... už išvadavimą".

(Tęsinys 2 psl.)

Dienų Skeveldros...

(Tęsinys iš 1-^o psl.)

Mano žiniomis, kun. J. Paukštys gyvena Vilniuje ir — kultūros chronikininkų dėmesiai! — organizavo šv. Kazimiero bažnyčios apsaugą ir globą. Be kita ko, jo iniciatyva ir jo suorganizuotomis lėšomis kas kuris metas šv. Kazimiero bažnyčioje vykdavo religinės muzikos koncertai, transliuoti per Vilniaus ir Kauno radijus. Tai muzikiniame (ypač karo meto) gyvenime buvo didelė naujiena.

3.

Va, pagaliau "susiradau" Antaną Valaitį. Nežinau, kada jį bolševikai išvežė. Nepavyko nustatyti, kur ir kada baigė žemiškąją dejonę. Išleis tiek: *Sibiro kankinys!*

Gimęs 1890.7.10 kažkur Suvalkų krašte. Aukštuosius mokslus baigė Prancūzijoje (dirbo maldine ir — mokėsi!), Vilniuje, lenkų okupacijos metu, mokytojavo Vytauto Didžiojo gimnazijoje. Politinių mokslų mokykloje vedė lietuvių kalbos lektoratą. Dažnas lietuvių literatūros ir kultūros temomis paskaitininkas pas lenkus literatus (ir jų periodike "Srody Literacki"). Po dr. J. Basanavičiaus mirties Lietuvių Mokslo Draugijos vyr. bibliotekininkas. Be kitų, išleido: "Gabiųjų kaimo vaikų selekcija", 100 metų nuo "Evangelijos praplatinimo..." (studija). Vertė Gogolio, Goethes, Lermontovo, Mickevičiaus ("Po nas Tadas") ir kt. kūrybos. Dabar anie vertimai persėnė, bet savo metu buvo nemenkas kultūros indėlis.

Be kitų visuomeniškų darbų, vienas iš Vilniaus "Kultūros" D-jos steigėjų, "Vilniaus Žodžio" bendradarbis, Vilniaus Meno ir Literatūros D-jos iniciatorius.

Sportininkas (tolimos kelionės baidare ar pėsčia). Žuvautojas. Bibliofilas. Mokslus einančiojo jaunimo rėmėjas (lyg abiem saujom sėmė, visai į kišenės dugną nežiūrėdamas!). Mielas prie staliuko kavinėje. Prie proferanso. Šokių metu. Bibliotekoje. Džentelmenas. Anekdotininkas.

Pirmosios bolševikų okupacijos metu buvo vad. Vilniaus Liaudies Universiteto direktorius. Naciams užplūdus nusi-pirko ožką (pienui, nesgi visą amžių silpnos sveikatos) ir

išvyko į Giedraičius mokytojauti. Iš ten, reikia manyti, ir prasidėjo... "kelionė į nakties pabaigą", Sibirian. O svajojo apie amžinąjį atilsį, kur nors antu Neris kranto vienišose kaimo kapinaitėse...

4.

Kelionės, kelionės... Štai "Literatūroj ir Mene" skaitau "Iš istoriko užrašų knygelės" pastabas "Apie atstumus, apie keliones".

Kadaise žmonės bijojo vaizduotis Visatą per daug didelę ir stengėsi "priderinti" ją prie mažučio savo pasaulėlio. Jų kosmosas buvo nedidutis ir "jaukus". Olimpo aukštis — 2917 metrų buvo laikomas pilnai pakankamu gyventi dievams. "Kosminiais" dydžiais, matyt, pasižymėjo Atlasas ir Heraklas, laiką ant savo pečių dangaus skliautą. Garsusis XIII šimtmečio alchemikas Raimundas Liulas įsidrąsino "iškelti" nejudantį dangų su visomis žvaigždėmis į... 135 kilometrų aukštį. Jo apskaičiavimais, atstumas iki Mėnulio buvo apie 23 kilometrai, iki Saulės — maždaug 70 kilometrų.

Skaitykime toliau:

"...pakrautas prekėmis graikų laivas perplaukdavo Juodąją jūrą per pusantrąsias dienas (apie 300 kilometrų per dieną); ne blogiau plaukiojo savo vandenyse finikiečiai."

Užtat trejus metus trukusios finikiečių kelionės aplink Afriką vidutinis greitis neviršijo 30 kilometrų per dieną. Magelanas ir jo bendrakeleiviai nuplaukė apie 50.000 kilometrų per 1082 dienas, t. t. vidutiniškai po 40—50 kilometrų per parą. Bajorai, paskirti 1638 metais vaivadomis į Jakutską, važiavo iš Maskvos į "darbo vietą" 3 metus (maždaug po 7 kilometrus per dieną); kazokų būriai, nepalyginti labiau skubėję už bajorus, tą patį kelią nukeliaudavo per 1—1½ metų (15—20 kilometrų per dieną). Visose tose ilgose kelionėse daugiausia laiko buvo sugaištama apsistojimo vietoje. Finikiečiai, išbaigę maisto išteklius, išsikeldavo į krantą, sėdavo javus ir laukdavo derliaus. Magelanas ir rusų keliautojai ilgai užtrukdavo žiemodami."

Kelionės... Ak, kada—kada žmonija įsisąmonins *tremties* keliones ir atstumus?!

"L. ir M." tame pat nr. sakosi nevengią jokios temos.

Elektra varomas rankinis laikrodėlis

Šių metų gale pasirodys rinkoje visai nauju principu veikiantis rankinis laikrodėlis, pavadinamas "accutron". Jį išrado laikrodininkas ir elektroninis inžinierius Max Hetzel, dirbęs 8 metus Bulova įmonėje, Šveicarijoje, ir dabar einąs vyriausio fiziko pareigas tos bendrovės pagrindinėje įmonėje Jackson Heights, N.Y.

Accutron'o išradimas sudaro žymiausią laiko matavimo pažangą per pastaruosius 300 metų. Tas laikrodėlis neturi nei spyruoklės, nei švytuoklės, nei spyruoklinio plauko. Jis varomas elektra, kurios šaltiniu tarnauja įmontuotas į laikrodėlį miniatiūrinis vieno cento didumo gyvsidabrio elementas 1,3 volto, tiekias 8 milijoninių dalių vato galingumą. To elemento energijos pakaks vieniems metams, po ko jis turės būti pakeistas nauju už 1½ dol. Elektromagnetinė nuderinta šakutė, veikianti ir kontroliuojama tranzistorinės elektroninės grandinės, virpatiksiai 360 ciklų per sekundę dažnumu. Tas virpesys miniatiūrinio ratuko pagalba paverčiamas į rotacinį judesį, sukantį laikrodėlio rodyklę. Kiek smulkus yra laikrodėlio mechanizmas, galima spręsti iš to, kad ratukas turi apie 0,1 colio skersmenį ir yra tik 0,0015 colio storumo, o vienok turi 300 mikroskopinių dantukų. Laikrodėlio ritės yra ¼ colio ilgio ir turi po 8000 vijų 0,0006 colio storumo vielos (penktadalio storumo žmogaus plauko).

"Accutron" yra įrengtas satelite Explorer VII, kuriame jis įjungia bei išjungia radioperdavėjų nustatytais laikotarpiais, veikdamas labai tiksliai. Be to, jis buvo išbandytas ant žemės per 3 metų laikotarpį ir pasirodė esąs žymiai tikslesnis ir patikimesnis už spyruokle varomą laikrodėlį. Jo paklaida nepašoka vienos minutės per vieną mėnesį. Tačiau, deja, jis gana brangus: vyriški modeliai kainuos 250-400 dolerių. V. Petraitis

Tai kodėl "Literatūroje ir Mene" nėra Stalino—Berijos—Chruščiovo—Suslovo suorganizuotų "kelionių" į priverčiamųjų darbų stovyklas (po visą — visą Sovietų Sąjungą)?!

Kiek mylių per dieną pėsčia, policijos (politinės) ir jos vilkinių šunų gaujoms urzgiant?

Kiek mylių per dieną, ir kiek dienų, užkaltuose gyvulinuose vagonuose, tarkime, iš Vilniaus iki Pečioros, Irkutsko, Vladivostoko?

Kada — kada baigsis šito tipo "kelionės"?! J. Cicėnas

Kaip JAV atrodys po 40 metų

Joseph L. Fisher, Resources for the Future prezidentas, kalbėdamas nacionalinės municipalinės lygos konferencijoje Phoenix, Ariz., nupiešė idomų vaizdą, kaip atrodys Amerika po 20 ir po 40 metų, tai yra 1980 ir 2000 metais.

Jungtinės Valstybės 1980 metais turės 245 milijonus, o 2000 — 530 milijonų gyventojų.

Valdžios išlaidos, dabar siekiančios iki 100 milijonų dolerių metams, 1980 metais sieks 230 milijonų, o 2000 m. — 500 milijonų dolerių.

Dabar suvartojamų daiktų vertė siekia 330 milijonų dolerių per metus, po 20 metų pakils iki \$660 milijonų.

Naujų gyvenamųjų patalpų, kurių šiuo metu pastatoma iki pusantro milijono per metus, 1980 metais pastatys 2.600.000 ir 2000 m. — 4.200.000.

Geriamo vandens, kurio dabar kasdien suvartojama 250 milijonų galionų, 1980 m. suvartojimas pakils iki 340 milijonų, o 2000 m. — iki 480 milijonų galionų per dieną.

Geležies rūdos šiandien prikasama po 130 milijonų tonų per metus; 1980 m. tas kiekis pakils iki 260 ir 2000 m. iki 300 milijonų tonų. Plieno pramonė šiuo metu pagamina apie 100 milijonų tonų per metus, pakils iki 200 ir 400 milijonų tonų.

Dėl nepaprasto miestų ir priemiesių plitimo per ateinančius 40 metų, apie 24 milijonai akry geros dirbamos žemės bus atimta iš ūkių ir perleista rezidencijų sklypams. Gyventojams daugėjant, darbo valandoms trumpėjant ir vasaros atostogoms ilgėjant, pramoginių aikščių, parkų bei vasaravimo vietų pareikalavimas padidės mažiausiai 10 nuo šimčių.

Kiti būtini dalykai iki 2000 metų bus: oro teršimo pašalinimas, apie 3 kartus daugiau naujų gyvenamųjų namų statyba, 4 kartus daugiau plieno, dukart daugiau medžio, 5 kartus daugiau trašų ir 6 kartus daugiau elektros gamyba. Iki 2000 metų reiks dukart daugiau mėsos ir 4 kartus daugiau automobilių. Žmonių kvėpuojamasis oras, kurs iki šiol yra laisva ekonomija, iki antrojo tūkstančio metų pabaigos pasidarys labai brangus ir vertingas turtas.

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELUI

Jei norite užsijikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar įsąjį ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimai litikus, neturėsite jokių nemalonių.

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters'

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5208

Generaliai Agentai Šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARLE ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

NORTH SIDE GRAPE DISTRIBUTORS

550 W. Kinzie Street (Kinzie & Jefferson), Chicago 10, Ill.
VYNUOGIŲ PIRKLIAI — MUSCATEL — ZINFANDEL
ALICANTE — CARIGNANE
Atdara šiokiadieniais 7—5 val. ir sekmadieniais 7—2 val.
Telef. CAnal 6-3230.

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

A. a. dail. Jonas Šileika

Senesniosios kartos dailininkų eilės retėja. Šiais metais mirė dail. Justinas Vienožinskis, spalio 27 d. Kaune mirė dailininkas Jonas Šileika, sulaukęs 77 metų amžiaus. Dar praėjusią vasarą teko su juo susirašinėti bei literatūra pasikeisti. Pabaigoje vasaros J. Šileika susirgo, o kiek vėliau buvo paralyzuotas ir negalėjo dešiniojos rankos valdyti.

Dail. J. Šileika buvo gimęs 1883 m. liepos 2 d. Šakių apskr., Jadagonių kaime. Į Ameriką atvyko dar visai jaunas, vos baigęs pradžios mokyklą. Įstojo į Valparaisos universiteto meno skyrių ir baigė dviejų metų kursą 1906 metais. Atsikėlęs į Čičagą, įstojo į Meno Institutą, kuriame tada dėstė žinomi profesoriai, būtent: išgarsėjęs portretų tapytojas Louis Betts, Frederick Freer, Harry Wolcott ir čekų iliustratorius Alphonse Mucha. Nežiūrint tolesnių jo studijų Europoje, pas Šileiką pasiliko šios tokios Louis Bettso įtakos.

1910 m. J. Šileika baigęs Meno institutą su pagyrimu ir laimėjęs stipendiją, išvyko į Europą meno žinių gilinti. Aplankė Paryžiaus meno muziejus, mokyklas ir po kiek laiko persikėlė studijuoti Muncheno Dailės Akademijon. Čia jis studijavo pas prof. Karl von Maar ir tapytoją Hermann Groeber privačioje studijoje. Pirmojo Pasaulinio karo metu atsidūrė Maskvoje, kur Šileika drauge su P. Rimša gyveno. 1915 metų gale grįžo vėl į JAV.

Velionis turėjo didelį akademinį ir technikinį išsilavinimą, dėl to jam ir buvo visi tapybiniai žanrai prieinami. Jaunystėje buvo labiau linkęs į portretūrą, bet būdamas didelis gamtos mėgėjas, žavėjosi gamtovaizdžiais. Jo peizažuose visur pabrėžiamas stiprus formos pajautimas, giedri nuotaika, saulėtumas, dažnai eskyziniais efektais perduodamas spalvos šviežumas. Gal dėl to kai kuriuos savo portretuojamus asmenis statydavo planere — atvirame lauke, kaip pvz. B. Dauguviečio ir kt. portretai. Koloritą dominuoja žalia spalva, ypač ankstyvesniuose gamtovaizdžiuose. Dailininkas J. Šileika buvo realistinės mokyklos auklėtinis, bet jau ne natūralistinės akademinės, nes kaip tik tais laikais ne tikta Europoje, bet ir Amerikoje impresionizmas visu entuziazmu veržėsi į mokyklas. Tuo pačiu laiku jau veikė poimpresionistinė ir ekspresio-

nistinė dvasia, taip pat prasidėjo kubizmo ir abstraktizmo bei kitų meno srovių judėjimas. Jono Šileikos vardas daugiau sveria portretūroje, nors yra daugiau sukūręs gamtovaizdžių. Tapydavo kone išimtinai aliejiniais dažais, dirbo tiek ir grafikos srityje, ypač Čičagoje gyvendamas padarė keletą knygų bei įvairių leidinių viršelių, berods, atliko vieną SLA seimo programos spalvotą viršelį. Kai rašytoja Julija Zemaitė gyveno Čičagoje 1919-20 metais, J. Šileika nutapė josios portretą, ir kai šis jo kūrinys buvo išstatytas Čičagos Meno institute, už jį laimėjo Eisendrato \$200 premiją. Šis Zemaitės portretas dabar yra Čiurlionio Galerijoje Čičagoje dr. A. Montvido paskolintas, kad mūsų visuomenė galėtų pamatyti. Savo laiku buvo išleistas šio portreto pilnaspalvis atvirukas, kuris turėjo neblogą pasisekimą ir padėjo autoriaus vardą išgarsinti.

1920 metais vasarą Jonas Šileika grįžo į Lietuvą ir 1922 m. Kauno Meno mokykloje užėmė nuolatinio dėstytojo vietą pašybos studijoje. Pamokose buvo griežtas, budriai saugojo studentus, kad laikytųsi visų mokymo formalumų ir tiksliausio piešimo. Dėl griežto ir kieto auklėjimo iš jo studijos išėjo studentai gerai piešti mokėdami.

Čia būtų sunku nurodyti, kokie J. Šileikos kūriniai yra geriausi, nežinant visų jo ilgo laikotarpio kūrybos davinių. Galima tiek pasakyti, kad iš ankstyvesniųjų jo portretų yra labai geri Bavarietės portretas,

K. SKLĖRIUS-SKLĖRYS

Estės portretas

Šį puikų Sklėriaus kūrinį matysime meno kolekcionierių parodoje gruodžio 3 d. Čiurlionio Galerijos 3 metų sukaktį minint.

Julijos Zemaitės, Dauguviečio, komp. Naujaliai ir keletas kitų. Reikia manyti, kad senesniam amžiuje J. Šileika nuosmūčio nedarė, bet pažangą buvo padaręs, nežiūrint pasikeitusių gyvenimo sąlygų komunistų laikais.

Kai 1958 metais Kauno valst. M. K. Čiurlionio vardo Dailės Muziejuje buvo surengta Jono Šileikos 75 metų amžiaus sukakčiai paminėti dailės paroda, katalogo įvade Alg. Dūda tarp kitko sako:

“Už sėkmingą pedagoginį darbą dailininkui Jonui Šileikai Tarybinė Vyriausybė suteikė profesoriaus vardą, o už ypatingus nuopelnus vystant lietuvių tarybinį vaizduojamąjį meną, ryšium su septyniadešimt penktosiomis gimimo

metinėmis, LTSR Aukščiausios Tarybos prezidiumas 1958 m. liepos mėn. 2 d. įsaku suteikė jam Lietuvos TSR liaudies dailininko garbės vardą.”

Kaip tais titulais dailininkas džiaugėsi, mes nežinome, bet daugelis čekagiškių žino, kad Jonas Šileika dažnai prisimindavo buvusius savo draugus bei pažįstamus, su kuriais susirašinėdavo arba laukdavo iš jų atsakymo. Jis nesiskųsdavo, visuomet buvo linksmas, patenkintas ir optimistiškas. Kaune man lankantis prieš Antrąjį Pas. karą, kur tada Vytauto Didžiojo universiteto rūmuose buvo surengta jo meno paroda, teko atnaujinti pažintį su kolega po ilgo nesimatymo. Jisai, kaip ir anksčiau, atsisakydavo nuo stikliuko, nuo cigarėtėtės, vienu žodžiu, gyveno korektingai. Pas Konradą, nežinau, gal ir kolegų “bohemoje”, jeigu kada Kaune tokia buvo, tikriausiai jisai nesilankydavo. Vieną gražų vidurinę operos sodelyje mudu sėdėjome ir žvalgėmės į Jono Basanavičiaus biustą, kuris buvo prie takelio. Jis ir sako:

— Gerbiu dr. Basanavičių, gerbiu daug daug mūsų pirmųjų aušrininkų, kurių dėka šis sodelis, operos rūmai, universitetas ir pagaliau visas Kaunas, visa Lietuva mūsų. O štai, toliau dr. Vinco Kudirkos, kompozitorių biustai. Visi jie turi savo vietas.

Iš manęs dar nebuvo Čičagos “atmosfera” išgaravusi, bet aš pasijutau Lietuvos meilės pavergtas, kiekvienas kampeilis mane jaudino ir stebino. Ir kaip nejaudins, kad išvydau tai, ką savo akimis pirmą kartą pamaciau ir supratau, ką

(Tęsinys 4-me pusl.)

J. DAGYS

“Be tėvynės”

A. a. dail. Jonas Šileika

(Atkelta iš 3-čio psl.)

reiškia laisva tėvynė. Kai pirmą kartą iš Lietuvos išvykau į JAV, Lietuva buvo "Rusija", — visur rusiška dvasia, visur buvo rusiški užrašai, o dabar — lotyniškos raidės, lietuviški žodžiai! Stebuklas įvykęs. Ir man buvo labai sunku skirtis su Lietuva. Verkiau išvažiuodamas. M. Šileikis

Skulptoriaus Dagio paroda Toronte

Gruodžio 1 d. atidaroma medžio skulptoriaus J. Dagio paroda jo studijoje, 78 Chelsea Ave. Toronte. Paroda tęsis iki gr. 11 d. ir bus atdara nuo 10 v. ryto iki 10 v.v.

Skulptorius Dagys išstato 56 medžio skulptūros darbus ir 11 tapybos kūrinių. Paroda daro gražų įspūdį. Apie Dagio kūrybą gražiai atsiliepią spauda. Skulptorius yra Kanados skulptorių draugijos narys. Dagys buvo gimęs 1905 m. gruodžio mėn. 16 d. Baigęs gimnaziją 1927 m., 5 metus mokėsi Kauno Meno mokykloje. Mėlėsi skulptūros Žikaro studijoje, taip pat studijavo tapybą bei grafiką. 1944 m. išvyko į Jukietiją, o iš ten — į Angliją. Pabuvęs Londone virš 4 metų, atvyko į Kanadą. 1951 metais šiame kontinente Dagys apyvavo daugelyje parodų ir laimėjo daug pagyrimų bei užkynų bažnyčių skulptūrai. G. turi jo kūrinių.

Čiurlionio Galerijos 3 metų sukakties minėjimas ir meno kolekcionierių paroda įvyks gruodžio 3 d. Č. G. Jaunimo centre. Ta proga bus išleistas pusiasiai iliustruotas albumas — katalogas su dideliu pluoštu formacinių žinių apie Čiurlionio Galerijos darbus. Parodoje bus išstatyta per 160 kūrinių įvairių dailininkų. Minėjimas prasidės 6:00 v.v. su atitinkama programa.

Muenchene dabar yra dail. Bruno Gailliaus kūrinių paroda, kuri buvo atidaryta lapkričio 11 d. Tautų susitikimo rūmuose.

— **Dail. J. Pautienius** savo 60 metų amžiaus sukaktinėje meno parodoje Čiurlionio Galerijoje įvykusioje lapkričio 5-13 d. paaukojo \$100 Čiurlionio Galerijai. Č. G. direkcija taria jam nuoširdų aciu.

APLANKYK TSSR

SPECIALIAI ŽEMOS KAINOS

17-kos dienų EKSKURSIJOMS tiesioginiai letu į MASKVA

COSMOS GRUPĖS

ISVYKSTA KAS MĖNESI PAVIENIAI VYKSTA KASDIEN

LANKYK MIESTUS arba APLANKYK savo GIMINES

Smulkiau informuokis

COSMOS TRAVEL BUREAU

45 W. 45 St.,

New York 36, N. Y.

Tel.: Circle 5-7711

Amerikos indėnai

(Tęsinys)

Iš kur indėnai atkeliavo?

Amerika buvo atrasta mažiausiai tris kartus. Leif Erikson iš Greenlandijos atkeliavo maždaug apie tūkstantį metų po Kritaus. Spėjama, kad jis išlipo prie Cape Cod ir žiemą praleido Massachusetts krašte. Lygiai prieš 468 metus Columbus "atrado" Ameriką ir šis atradimas buvo kuo daugiausia pasaulyje išgarsintas.

Abi šios kelionės buvo atliktos iš rytų. Tačiau yra spėjama, kad daug, daug metų prieš Eriksoną ir Kolumbą žmonės čia keliavo iš vakarų. Tada ir dabartinių indėnų protėviai atvyko. Tai yra priešistoriniai įvykiai, — ir kuris jų pirmutinis čia atkeliavo, kas gi žino.

Indėnai Amerikoje jautėsi, kad jie yra tikrieji šios šalies šeiminkai, kurie per šimtmečius naudojami pilna laisve. Pradėjus europiečiams čia atkelti, indėnai juos priėmė su pasitikėjimu. Jie manė, kad su naujais ateiviais galės drauge gyventi, medžioti bei žuvalti. Juk čia yra plačios girios, upės, ežerai ir akimis neapmatomi laukai. Jiems atrodė, kad vietos gyventi užteks visiems.

Tačiau europiečiai atsivežė Senojo Pasaulio kultūrą, kuri jokiū būdu nebuvo suderinama su primityviu indėnų gyvenimu.

Prasidėję su indėnais karai tęsėsi daug metų. Indėnai sakė, kad jie kovoja su baltaisiais žmonėmis, norėdami apginti savo žemes, kurias jie paveldėjo iš pirmtakūnų. "Kai mes patyrėme, — jie pasakojo, — "kad baltaodžiai mus apgaudinėja, skriaudžia ir nori atimti mūsų žemę ir mus pačius sunaikinti, dingo jais mūsų pasitikėjimas. Tiročių reikia bijotis", — taip indėnų vadai pasakojo savo gentims ir ragino su atejūnais kovoti iki paskutinio kraujo lašo. Šis sentimentas žaibo greitumu sklido tarp indėnų genčių, kurias sutelkė bendra neapykanta, baimė ir nepasitikėjimas baltaodžiais.

Karai su indėnais buvo žiaurūs. Kur galėjo, indėnai baltuosius užpuolė ir be skirtumo lyties bei amžiaus visus išžudėdavo ir jų kaimus sudegindavo. Žiaurumais abeji pasizymėjo. Bet kadangi indėnai buvo menkiausiai apsiginklavę, tai karą pralaimėjo. Taip sakant, šautuvai ir kardai nugalejo lankus bei vylyčius.

Indėnų vadų kalbos

Čia paduodu kelias indėnų vadų kalbas, pasakytas karams pasibaigus. Tarp indėnų buvo daug gabių vadų. Nors nevisi naujieji kolonistai jų kalbą suprato, bet jie buvo sužavėti vadų laikysena, jų išdidumu ir žodžių išraiška. Kai tas kalbas išvertė, pasirodė, kad kai kurios jų yra nepa-

prastai gražiai pasakytos, ne viena jų kalbų pateko į literatūrą bei mokyklinius vadovėlius.

Vadas Logan po to, kai baltieji vyrai išžudė jo pasekėjus ir jo šeimos narius, prabilo taip: "Aš apeliuoju į bet kurį baltą vyrą ir sakau, jei jis įeis į Logano palapinę alkanas, tai jis negaus valgyti; jeigu jis kada ateis sušales ir nuogas, tai jis bus neaprengtas. Tai yra mano tokia meilė baltiesiems žmonėms.

"Mano vyrai pirštais rodė į mane ir sakė, kad Loganas yra baltų žmonių draugas. Tikrai aš maniau, kad su jais galėsiu kartu gyventi. Bet po to, kai dėl įžeidimo vieno vyro, pulkininko Cressap, kuris pradėjęs pavasarį be jokios provokacijos išžudė Logano šeimą ir net nesiteikė palikti gyvą mano žmoną ir vaikus, mano gyslose užvirė kraujas prieš tokį sutvėrimą ir šaukė mano atsikėrimo.

"Dėl savo tautiečių aš džiaugiuosi, kad jie išvydo laikos spindulius. Sau nieškau prieglaudos pasislėpti nuo baimės. Loganas niekuomet neįtūtė baimės. Jis niekuomet nesisuko ant kulnų, kad galėtų pabėgti ir išgelbėti savo gyvastį. Kiek žmonių beliko, kurie apgailėstautų Loganą? Nė vieno..."

Loganas šią kalbą pasakė 1744 m. po vyšnios medžių, kuris ir po šiai dienai tebeauga Cirdeville (Ohio) valstybėje. Po šešių metų, kai jis šią kalbą pasakė, jo paties sūnėnas jį užmušė. Logan liko palaidotas Fort Hill kapinėse arti Auburn, New York.

Kartą vienas indėnų vadas Wichita, pasiklauses valdžios pareigūnų ginčų, liečiančių indėnus, pasilenkęs prigraibstė sauja žemės ir metė į orą. Kai vėjas dulkes putė tolyn ir jas sklaidė, Wichita pasakė: "Tai tiek yra būdų apgaudinti indėnus.

1877 metais garsus indėnų vadovas, kovą pralaimėjęs, tarė: "Aš pavargau bekariaudamas. Mūsų vadai yra užmušti. Seni vyrai visi yra mirę. Dabar tik jaunieji galės sakyti, taip ar ne. Tie, kurie vadovavo jauniems vyrams, visi yra žuvę. Dabar yra šalta ir mes neturime antklodžių. Maži vaikučiai miršta nuo šalčio. Kai kurie mano žmonės pabėgo į kalnus ir neturi apvalkalo nė maisto. Niekas nežino, kur jie yra — gal būt, mirtinai sušalę.

"Aš turiu surasti savo vaikus, bet kur aš juos rasiu? Gal aš rasiu juos tarpe mirusių. Išgirskit mane, mano vade: Aš pavargęs. Mano širdis serganti ir liūdna. Aš nekariausiu daugiau niekuomet".

Indėnų kalba

Indėnai Amerikos Suvienuose Valstybėse turėjo 58 kalbas su tūkstančių tarmių (dia-

lektų). Kuri indėnų grupė išsiskirstė ir perėjo į kitas gentis, ji vartojo tos genties kalbos tarmę. Jų tarmės buvo skirtingos viena nuo kitos, kad patys nebegalėjo susikalbėti ir suprasti vieni kitų kalbos. Indėnai nepaliko užrašų, iš kurių būtų galima spręsti, kuri gentis kurią kalbą vartojo.

Indėnai nesimokė vieni kitų kalbos. Chaienne ir Arapho gentys gyveno kartu per šimtmečius, bet kiekviena jų mokėjo tik savo kalbą. Kad galėtų suprasti savo kaimyną, jie visą laiką vartojo ženklų kalbą, būtent pirštų judinimą, rankų mojavimą bei galvos kraipymą. Ir jie vieni kitus suprato.

Pirmaisiais laikais indėnai neturėjo pagrindinių kalbos taisyklių. Vėliau kai kuriose jų buvo vartojami veiksmažodžiai, daiktavardžiai, būvardžiai ir žodžių sudėtis. Indėnų gramatika yra komplikauta ir jų žodžių rinkinys yra didelis. Padarytas trijų kalbų tyrinėjimas parodė, kad viena kalba turi 7,000 žodžių, antra (Tęsinys 5-me psl.)

SLOAN'S DEPARTMENT STORE
MOKINIŲ DRABUŽIŲ CENTRAS
Pilnas pasirinkimas vyriškų, moteriškų ir vaikams rūbų, duoda visai Jūsų šeimai galimybę gražiai pasipuošti už žemiausias kainas. Kalbam lietuviškai!
7042 SO. WESTERN AVE.
Phone: PROspect 8-9210

QUEEN RECREATION
Air conditioned Cocktail Lounge
Ample free parking.
Free instruction by experts.
Openings now for mens & womens league bowling.
6236 S. ASHLAND
PR 8-9800.

SOPHIE BARCUS

RADIJO VALANDA

Visi programai iš WOPA,
1490 kil. AM 102-7 FM

Kasdien: nuo pirmadienio iki
penktadienio 10—11 val. ryto

Seštadienį ir sekmadienį
nuo 8:30 iki 9:30 v. ryto
VAKARUSKOS: pirmād. 7 val. v.

Tel.: HEMlock 4-2413

1259 S. MAPLEWOOD AVE.

Chicago 29, Illinois

IS TOLI AR IS ARTI PIGIAI

PERKRAUSTAU (MOVING)

BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS
Perkraustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta.

ANTANAS VILIMAS

3415 So. Lituanica Ave.

CHICAGO, ILLINOIS

Tel.: FRontier 6-1882

GRADINSKAS

FM NEŠIOJAMI

tranzistoriniai radijai.
vėsintuvai, televizijos, fonografai.
Pardavimas ir taisymas.

J. G. Television Co., 2512 W. 47 St.
FRontier 6-1998

Atdara kasdien. Sekmad. uždaryta.

Amerikos indėnai

(Atkelta iš 4-to psl.)

11,000, o trečia turi net 19,000 žodžių. Anglų kalba turi per 130,000 žodžių, tačiau eiliniai žmonės pokalbiuose vartoja tik apie 10,000 žodžių.

Kalboje indėnai dažnai keičia sąžakas išreiškia vienu žodžiu. Kitais atvejais jie visą sakinį pasako vienu žodžiu. Kai kurie veiksmožiai galėjo būti vartojami šimtuose skirtingų išreiškimų. Jie neturėjo asmeninių įvardžių, ir indėnas, kalbėdamas su savo žmona galėjo ją vadinti "jis", o ne "ji". Kai kurios jų kalbos turėjo dvi daugiskaitas, — viena reikė krūvą daiktų, o kita — krūvą išsklaidytų daiktų. Jei paklaustum Papago indėno, kaip vadinasi indėnų kalboje vylyčia, jis atsakyti negalėtų, nes nežinotų, apie kurią vylyčią klausia, — ar tą, su kuria medžioja, ar su kuria karauja.

Didžiojoje indėnai neturėjo abstraktinių daiktavardžių, kaip tai meilė, tiesa, baimė ir t. t. Jų pasakytais žodžiais — "širdis yra karšta", reikė, kad buvo linksmas. "Vyras su didele širdim" reikė drąsų vyrą. Baltaodžių parašytus ir skaitomus žodžius popieriuje jie vadino "klausomomis akimis", "nupiešta kalba" arba "popieriu, kuris kalba".

1825 m. Cherokee gentis sudarė pirmą indėnų alfabetą. Tuo laiku 47 balti vyrai ir 73 moterys apsivedė su indėnais, ir kad vieni kitus galėtų suprasti, sudarė Cherokee kalbos alfabetą.

Zyniai arba raganiai

Zyniu - gydytoju ("medicine man") vadino tokį žmogų, kuris galėjo sergantį išgydyti stebuklingu būdu. Gydyto "jėga" toks vyras paprastai įgydavo per sapną. Jis, atsibudęs pasakodavo, kad turėjo susisiekti su dvasių pasauliu ir len gavęs patyrimo iš aname pasaulyje gyvenančių gydyto "ekspertų". Medicinos vyrui, kaip indėnai juos vadina, pastatydavo namelį, kad jis vienas atskirai galėtų jame miegoti ir per sapnus semtis iš dvasių reikalingų patarimų.

Jei jis iš dvasių negaudavo patarimo kaip išgydyti sergantį (vadinasi, nesapnuodavo), tai jis vartodavo savo gydyto metodus: nueidavo pas ligonį ir, prie jo atsistojęs, mušdavo būgnelį bei darydavo visokius garsus, sudžiovintas barškuoles trindamas vieną į kitą. Jei tai nepadėdavo, tai jis pridėdavo burną prie skaudančios vietos ir čiulpdavo, stengdamasis ištraukti tą "piktą dvasią", kuri darydavo skausmą.

Bendrai tie žyniai, geriau sakant raganiai, operacijų nedarė. Kurie jas darė, tie turėjo blogas pasekmes. Yra užrekorduota atsitikimų, kad sergančiam plaučių liga raganius išdurdavo dvi skylės krūtinėje ir pūsdavo iš savo burnos kvapą į vieną skylę, kad per kitą "piktoji dvasia" išbėgtų. Sergančiam galvos

skausmu, taipgi išdurdavo skylę galvos kauše, kad pikta dvasia išlįstų lauk. Aišku, kad po tokių "operacijų" ligoniui ilgainiai sirgti nereikėdavo.

Indėnai savo gydytoją — raganių gerbė ir jo bijojo. Juodasis Aras, Sėdintis Bulius ir daugelis kitų raganių liko garsiais indėnų vadais.

Vėlesniais laikais indėnai gydymui vartojo įvairias augmenų šaknis, medžių lapus, žievelis ir kai kurių gyvulių bei mineralų medžiagas.

Ne tik raganiams, bet bendrai visiems indėnams sapnas buvo labai svarbus dalykas. Jie tikėjo, kad dvasia pas juos ateina ir kalba jiems per sapną. Mojave indėnai net rengė įvairius šokių ceremonijas, ir patys prie medžio prisirišę stovėdavo, kol apalpdavo, kad tik galėtų sapnuoti. Kiti per dienas nevalgydavo, pasninkaudavo ir prašydavo, kad Didžioji Dvasia jiems suteiktų daug gerų sapnų. Per sapną įgyti nuotykiškai su gyvuliais bei paukščiais turėjo vienokią reikšmę, o kai žvėrys užpuldavo ar į kitokią bėdą per sapną patekdavo, tai būdavo kitokia reikšmė. Šiuos ir šimtus kitų sapnų jie patys turėjo išsiaiškinti, nes sapninkų neturėjo.

Indėnų vardai

Indėnai neturėjo pavardžių. Kiekvienas jų vadinosi vienu vardu. Jie imdavo sau vardą iš kokio dalyko, apie kurį sapnuodavo. Jei tas vardas jam nebetikdavo, jį pakeisdavo kitoku vardu, ypač jei vardas galėjo duoti blogą laimę.

Indėnų vadai ar šiaip šeimoje pasižymėjusiam kovotojui mirus, jo vardą perimdavo gyvieji. Kuris perimdavo vardą, turėjo perimti ir eiti visas mirusiojo pareigas.

Cayenne gentis duodavo vardą savo sūnams, kai jie grįždavo iš kovos lauko. Iki to jie būdavo bevardžiai. Grįžusiems vardai buvo parinkti iš kokio tragiško įvykio. Pavyzdžiui, jei jo arklis būdavo užmušamas, tai jį arklio vardu pavadindavo. O jei jis pastebėdavo paukštį, kuris jo manymu galėjo suteikti laimę priešą nugalėti, tai jį paukščio vardu pavadindavo.

Mergaitėms paprastai būdavo parenkami gėlių bei šiaip patrauklių dalykų vardai, o kai kurioms jų būdavo duodami net varlių vardai. Daugelis genčių pasirinkdavo pagarsėjusio drąsaus kovotojo vardą. Kovotojui žuvus, po mirties turėdavo praeiti kiek laiko, ir tik tada jo giminės susirinkdavo ir nutardavo, kuris jų tuo vardu bus vadinamas. Jei miręs vyras būdavo vadas, tai kuris jo vardu pasivadindavo, tas irgi tapdavo vadu, o mirusiojo priešai pasidarydavo jo priešais ir tuo pačiu jis likdavo mirusiojo našlės vyras ir jo vaikų tėvas. Jo pirminis vardas būdavo paskiriamas kitam šeimynos nariui.

Vardų keitimas turėjo indėnams labai didelę reikšmę. Jie tikėjo, kad vardą pakeičiant mirusį gražinama į gyvųjų tarpą.

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, NOVEMBER 26, 1960

indėnai buvo prietaringi minėt mirusiojo vardą, kol tas vardas nebūdavo paskiriamas gyvam žmogui. Vardo minėjimas, jų manymu, neduodavo ramumo mirusiojo sielai.

Senas indėnų vadas Seattle pareikalavo, kad baltaodžiai jam užmokėtų už Seattle miesto pavadinimą jo vardu. Jis jautė, kad, jam mirus, jo siela neturės poilsio, kai kiekvienas Seattle miesto gyventojas jo vardą minės.

Indėnų vadų vardai reiškia kokią nors nepaprastą įvykį ar daiktą. Štai kokiais vardais jie vadinosi: Dvyliktos Valandos Vadas, Lietaus ir Veidą Vadas, Atbukusio Peilio Vadas. Vienas jų net vadinosi Susmirdusio Balno Paklodės Vadas. Jį taip vadino, nes jis buvo drąsus kovotojas ir daugiausia laiko praleisdavo mūšių laukuose, neturėdamas laiko prakaitu dvokiančią paklodę išvalyti.

Suo ir arklys

Šuo buvo indėnų vienintelis naminis gyvulys. Antropologai mano, kad indėnai, keliaudami iš vakarų, ir šunis atsivedė.

Šuo jiems buvo draugas, sargas, bet kartais buvo ir gardus maisto kąsnis. Indėnai nepaprastai iškilmių metu ar kai maisto truko, šunį užmušdavo ir iškepę suvalgydavo.

Kai kurios indėnų gentys buvo daugiau religingos, ir jos ilgus laikus pasninkavo. Pasninko metu kiekvienas valgė tik sau paskirtą normą, ir tik paskirtomis dienomis buvo leista valgyti buivolų mėsą. Tačiau šunims jie nedavė net kaulų apgraužti. Kaulus jie ant laužų sudegindavo, nes indėnai tikėjo, kad šuo kaulą, grauždamas, gali užrūstinti jo sielą, kuri duotų šuniui supratimą šalintis nuo

UNITED PRESS - NAUJIENU Photo
Jerry Burns, kuris yra tik 33 metų amžiaus, buvo paskirtas Iowa universiteto futbolo komandos treneriu. Jis užims iš trenerio pareigų pasitraukusio Forest Evanshevskio vietą.

žmogaus. O tada žmogus netektų gero karnio mėsos. Šunes galėjo graužti kaulus, bet ne tuos, nuo kurių indėnai mėsą valgydavo.

Pradžioje šuo, taip sakant, atliko arklio darbą. Jis vežė malakas iš miško, užmuštus žvėris padėjo vilkti namo ir žiemą, kur gaspadoriui reikėjo važiuoti, šuorogutes tempė.

Arapaho indėnai manė, kad šuo paeina iš pilkųjų vilkų ir lapių veisles. Juodakojai, Plokščiaagalviai, Nez, Perce ir Shoshone indėnai nevalgė šunienos. Bet, Siaux, Cheyenne, Arapaho, Chiovo ir Apache indėnams šunų mėsa buvo svarbiausias patiekalas.

(Bus daugiau)

"NAUJIENOS" KIEKVIENO

DARBO ŽMOGAUS

DRAUGAS IR BŪČIULIS

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams medžiagų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

"You, My Dear, Will Get
the Best Steer Right Here"

BEEF HALVES

27c LB

FRONTS 26c. LB.
HINDS 35c. LB.

Sweeping the country in sales from Denver to New York in our plants!

BACON 19c. LB.

FREE PORK CHOPS

Limit: 3 lbs bacon and pork chops with purchase of 1/4 or 1/2 of Beef

CHARGE IT

90 Days Same as Cash or Take 6 Months One Trip Service

Open 9 to 9 Daily

BRUHN'S

BRISTOL, WIS.

FREEZER MEATS

Phone UL 7-3474

40 min drive from North Chicago on Highway 45 — Sunday open — closed Monday.

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Sambi Sviesa Chicagoje.
Redaguoja Rita Kavolienė
Medžiagą siūsti: 622 Nicholas St., Defiance, Ohio

3 METAI

NR. 33 (110)

LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ METAI

Šiuos metus studentai santariečiai yra paskelbę *Lietuviškųjų Studijų Metais*. Neužtenka, be abejo, lietuviškosioms studijoms vieno metų. Jų reikia nuolat, kad mūsų žvilgsnis į savo tradicines šaknis ir kultūrinę prigimtį būtų vis atšviežinamas naujais atidengimais ir šiandieninėmis mintimis.

Skelbdami Lietuviškųjų Studijų Metus, santariečiai nori atkreipti studentijos dėmesį į tai, kad:

1. Rašant universitetines studijas — nuo daktarinių disertacijų iki semestrinių darbų ir "knygų raportų", yra prieinamos lietuviškos medžiagos;

2. Žymi šios medžiagos dalis kitataučiams nėra prieinama ir, lietuviams jos neišnaudojus, ji apskritai pranyks iš žmonijos patirties aruodo;

3. Lietuviams studentams ne tik yra lengviau rašyti studijas lietuviškais negu kitokiais klausimais, bet jiems priklauso ir moralinė atsakomybė žmonijai perduoti lietuvių tautos patirties pamokas.

Lietuviškosios studijos, suteikdamos substancialios medžiagos moderniškam žvilgsniui į lietuviybę mesti (tokios medžiagos šitokių žvilgsnių mėtantieji dažnai pritrūksta...), — duotų naujos dvasinės gyvybės ir mūsų akademiškų bei filisteriškų organizacijų veiklai. (Kodėl, iš tiesų, nepastudijuoti ir filisteriams?).

Santariečiai nori ne tik atkreipti dėmesį į galimybę ir atsakomybę studijuoti lietuviškuosius klausimus, bet ir paskatinti tokias studijas. Daugelis studentų, kurie mielai studijuotų lietuviškas temas, nežino, kur surasti joms tinkamos akademinės medžiagos, ir ar apskritai tokios esama. Ypač tai yra pradedančiųjų problema. Tokiais atvejais pagelbėti Studentų Santara imasi žygių sudaryti *Lietuviškųjų Studijų Komisiją*, kurios nariai, įvairių lietuviškų sričių akademiniai specialistai, galėtų nurodyti, kur ieškoti medžiagos, ir suteikti kitų reikalingų patarimų bei pagalbos lietuviškaisiais klausimais studijas rašantiems. Kol Komisija galutinai nesudaryta, ji pasiekama sekretoriaus adresu: dr. V. Kavolis, The Defiance College, Defiance, Ohio.

Reikia pabrėžti: lietuvių kalba, literatūra ir istorija neišsėmė lietuviškąją studijų tematiką. Yra medžiagos lietuviškame lauke ir psichologams, ir sociologams, ir ekonomistams, ir daugeliui kitų specialybių. Gi griežtųjų disciplinų atstovai turėtų galimybę lietuviškuosius klausimus pastudijuoti, rašydami darbus humanitarinių ir socialinių mokslų kursuose, kuriuose jų dauguma irgi atsiduria.

Mes kviečiame visą studentiją įsijungti į šią lietuviškųjų studijų propagavimo ir skatinimo akciją!

J. GARNYS

Santykiai su kraštu: militarinis laikotarpis 2. VLAkas

Šioje vietoje būtų pravartu, kad ir prabėgomis, paminėti VLAko atvejį, charakterizuojantį mūsų grupių laikyseną tautai gyvybiniu klausimu.

1947 m. iš krašto grįžęs J. Deksnys pranešė, kad Lietuvoje, pogrindyje, yra susiorganizavusi politinė vadovybė — Vyriausias Lietuvos Atstatymo Komitetas, į kurį įeina, be visų senų pagrindinių srovių atstovų, taip pat naujoji kovos organizacija — Bendras Demokratinio Pasipriešinimo Sąjūdis, disponuojąs ginkluotomis pajėgomis. VLAko valią užsienyje veikiantis VLIKas turėtų būti perorganizuotas į VLAko Užsienio Delegatūrą, sudarytą iš VLIko atstovų, šiais atstovais, pagal J. Deksnio atvežtus įgaliojimus, turėtų būti: M. Krupavičius, J. Brazaitis, Br. Bieliukas, J. Kaminskas, K. Drunga, St. Žymantas, Vyt. Stanevičius. Partiniai po-

litiniai ši VLAko delegatūra lauzė VLIko klerikalinę daugumą. Jos branduolys turėjo būti liaudininkų — laisvės kovotojų ašis, remiama nacionalistų (voldemarininkų) ir eventualiai socialdemokratų. Charakteringa, kad šioje naujoje struktūroje tautininkai buvo pasmerkti mirti.

Žinoma, visa tai sukėlė audrą mūsų išeivijos politikoje. "Kaip vienas žmogus" piestu šoko klerikalai, iš kurių rankų buvo norima išmušti vadovavimą. Frontininkams vedant, J. Deksnys ir VLIKas buvo apšaukti NKVD pastangomis "katalikišką Lietuvą ir jos katalikiškuosius vadus suvedžioti". J. Deksnio atvežtus įgaliojimus J. Brazaitis atmetė. Atsisakė jų ir M. Krupavičius, J. Kaminskas dėl jų padarė rezervus. Be rezervų įgalioji-

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, NOVEMBER 26, 1960

mus priėmė tik liaudininkai ir nacionalistai.

Laisvės Kovotojų Sąjungai J. Deksnio atvežti įgaliojimai reikė žlugimą. Ši organizacija, atsiradusi Lietuvos pogrindyje, susidėjo iš politiniai skirtingų elementų: joje buvo ir "grynakraujų" tautininkų ir liberaliniai-demokratinio nusistatymo žmonių, aiškiai su partijomis nesusirišusių. Pastarieji pogrindyje sudarė s-gos aktyvą ir jos vadovybę. Emigracijoje tautininkų sparnas šioje organizacijoje įgyjo neproporcingos svarbos. VLAkui iš savo Užsienio Delegatūros išjungus tautininkus, sujudo ne tik oficialūs šios partijos pareigūnai, bet ir jai priklausantieji laisvės kovotojai. Atsitiko taip, kad LLKS, palaikydama tautininkus, atsistojo prieš savo lyderį. To pasėkoje ši organizacija sprogo: "menševikai" — K. Drunga, St. Žymantas, P. Jurkštas, M. Jesaitis ir pats Deksnys atsirado už savo įkurtos s-gos ribų. Dauguma liko VLIKe, vedanti — švelniai kalbant — labai neįspūdingą tautininkų pavėsyje šešėlio gyvenimą. Taip tikrumoje baigėsi dienos vienos iš mūsų kovos organizacijų, didelių nuopelnus turėjusių mūsų rezistencijoje.

Charakteringa, kad maždaug po 10 metų Laisvės Kovotojų S-gos rėmuose suskilusieji vėl apsiungė Lietuvos Nepriklausomybės Talkos formoje: kraujas liejosi per daug toli, kad savo šiluma galėtų įtakoti politinius ėjimus, pritaikintus emigracijai. Pralietas gi rašalas niekuomet nebūna tuo "Ru bikonu", kuris galėtų pakelti ilgesnio laiko bėgimą...

Tačiau kova dėl krašto "primato" — taip J. Deksnys vadino subordinaciją VLAkui — tuo nesibaigė. Praėjus kiek laiko, šiapus geležinės uždangos atsirado naujas rezistencijos atstovas — Skrajūnas-Daumanas. Jo informacijomis J. Deksnio pogrindyje suorganizuotas VLIKas esąs šiuo metu klerikalų rankose. Ir pats Skrajūnas pasirodo ateitininkas, priklausęs korp! Grandis. Po šios žinios nuostabiai pakito kairiųjų politikų laikysena. Staiga abejojimas Lietuvos pogrindžio egzistencija tapo tautos išdavimu. J. Deksnio atvežtos partizanų dainos ir eilėraščiai, iki tol labai robotu mastu pagarbiai teskaitomi šviesos subuvinuose, tapo "tautos kovos dainomis", kurių mokytis įsakyta visose ateitininkų, to mūsų "pirmojo būrio kovoje dėl viduramžiškos Lietuvos", stovyklose. Net ir J. Deksnio asmuo tapo "salonfachig".

Santykiams tarp pogrindžio ir užsienio lietuvių nustatyti susirinko Baden-Baden'e konferencija, kurioje susitiko VLIko politikai ir J. Deksnys su Skrajūnu. Joje Lietuvos pogrindžio atstovai sutiko, kad lietuvių politinė vadovybė užsienyje tvarkytųsi autonomiškai, pagal vietas bei laiko aplinkybes ir, kad šią vadovybę užsienyje sudarys VLIKas. Vel-

tui J. Deksnys, gelbėdamas savo politinės vadovybės koncepciją, iškovojo formulę protokole, pagal kurią šie sutarimai įsigalios VLAkui iš pogrindžio juos patvirtinus. Nuo to laiko jie buvo gražios žodinės kūrybos dėka vadinami "papildomais krašto įgaliojimais VLIK'ui". Ypatingai šiais įgaliojimais didžiavosi frontininkai, kol, pa sipiktinę VLIko tendencija pripažinti Diplomato šefo titulą ir ieškoti būdų su S. Lozoraičiu bendradarbiauti, patys juos pamynė.

Tarp kitko, Skrajūnas, grįžęs į Lietuvą, perdavė pranešimą, pagal kurį VLIKas tvirtinąs Baden-Baden'o susitarimus.

J. Deksnio šalininkai užsienyje šio Skrajūno pranešimo nepripažino. Tikrąją teisybę mes jau nesužinosime, nes ilgi laiko tarpai ir žemės sluoksniai ją yra užgule...

Tokiais politiniais ėjimais užsienyje atsispindėjo krašte vykęs ginkluotas pasipriešinimas.

Kokias klaidas mūsų politinė vadovybė ar atskiri politikai užsienyje bebūtų padarę, kokiomis sąlygomis jie beveiktų, negalima iš čia siųstą paramą laikyti svetimųjų žvalgybų interesų veikla, žmonės, vykdžiusieji šiuos uždavinius, buvo tikri patriotai, iki gyvybės praradimo besiangauzaujantieji nepriklausomybės idėjai. Tad yra tiesiog gėda, kada išeivijoje su didele pretenzija mėgstantieji rašyti ir kalbėti mėgina partizanų kovose įžiūrėti žūstančio pasaulio konvulsijas, o pralietą kraują laikyti kaimo jaunuolių nesusipratimu. Į tokio pobūdžio "meditacijas" norėtusi atsakyti St. Žymanto cituotais J. Deksnio žodžiais: "Jeigu auka daroma tautinėje plotmėje, tai ji turi būti ir pripažįstama. Iš savo karių nesijuokė ir jų neniekino net abisina!..." Militarinis pralaimėjimas stipresniajam dar nereikia kovos beprasmiskumo ar kovotojų bevertiškumo. Partizanų 1944-1952 metai į Lietuvos istoriją šalia 1831, 1863, 1905 ir 1918 kovos metų. Iš jos dvasios sau stiprybės semsis ir iš jos savo tradicijas ves ir ateities Lietuvos ginkluotosios pajėgos.

3. Išvados ateičiai

Žinome, kad ištarus žodį "karas", Amerikos defetistinėmis nuotaikomis gyveną klausytojai tik nusišypsos: juk mums beveik įpumpuota, kaip aksioma, kad karo nebus. Tačiau, kalbant apie politiką, reikia visuomet neišleisti iš akių pačias neįtikimiausias galimybes. "Never again" buvo šaukiama po šio karo nebe pirmą sykį. Nežiūrint to, karai didėjo ir žiaurėjo. Taip pat šiandieną, stebint ginklavimosi rungtynes ir pastangas atominius ginklus eliminuoti, vargu ar galima visai atmesti ginkluoto konflikto galimybę.

Kokia mūsų laikysena turė-

(Tęsinys 7-me psl.)

Mūsų žingsniai

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

tų būti krašto požiūriu, kokia užsienio?

Būtų pragaištinga, jei ginkluotas konfliktas išsautų krašte ankstų partizaninį judėjimą. Turint galvoje, kad ofensyva bus, greičiausiai, sovietų, partizaninės kovos reikėtų krašto alinimą ir geriausių jėgų sunaikinimą. (Laiko rusams užteks: gali praeiti ištisi metai, kol Vakarų armijos priartės prie mūsų krašto — turio galvoje, savaime suprantama, Vakarų laimėjimo atveį). Mūsų laikysena turėtų būti paremta principu: Kas Europą iki Elbės bolševikams atidavė, tas tegu turi malonumą ją ir išvaduoti.

Ryšium su tuo išeivijai tenka gana reikšmingas vaidmuo: painformuoti kraštą apie tikrą padėtį ir neleisti per anksti prieš okupantus sukilti. Šiai funkcijai tinkamai atlikti reikia išeivijos organizuotumo ir pasiruošimo. Tai apima egzilinės vyriausybės, propagandos ir informacijos aparato sudarymo ir net egzilyje giinkluotų dalinių organizavimo problemas, kad ateityje nereiktų vėl šaukti "Mes be Vilniaus nenurimsim" ar laužyti rankeles baltasias, kad neturime Klaipėdos uosto.

(Bus daugiau)

DARBAI IR ŽYGLIAI

Šį savaitgalį, Clevelande, Tudor Arms viešbutyje, visuotinis studentų suvažiavimas. Svarbesnieji paskaitininkai ir diskusijų vadovai: V. Gegevičiūtė, A. Mickevičius, L. Šmulkštys, dr. V. Vygantas, D. Audėnaitė, A. Budreckis.

Meno vakaro, įvykstančio lapkričio 25 d., dalyviai: T. Stasaitė, A. Vedeckaitė, K. Almenas, B. Prapuolenis ir A. Vasaitis.

The Chicago Community Theatre, Inc. 1961 m. sausio 29 d. stato Santaros Garbės Filisterio Algirdo Landsbergio dramą "Five Posts in the Market Place", kurios lietuviškoji versija prieš kurį laiką, Clevelando teatralų pastatyta, yra apkeliavusi lietuviškiasias kolonijas. Teatras šią dramą charakterizuoja esant "a distinctive salute to the season's International Theatre Year of Eastern Europe". Dr prieš tai turinti įvykti dramos premjera New Yorke.

Antano Skėmos drama "Vienas ir kiti", Vytauto Valiuko režisūroje ir su Telesforo Valiaus dekoracijomis, statoma gruodžio 3 ir 4 dd. New Yorke. Spektaklį globoja Balfas.

Detroito-Clevelando santariečių suartėjimo susitikime Rytas Babickas šnekėjo apie modernų džasą.

Antrąją literatūrinę konferenciją rengia gruodžio 3 d., šeštadienį, Detroito santariečiai. Saulius Šimoliūnas tars žodį apie poezijos ir filosofijos santykį, Bronius Vaškelis (ruošias apie šį poetą dakta-

Gizeng žolė

Lūkinė vaistažolė ginzeng ir jos ieškotojai šiandien jau yra išnykę dalykai. Daugumas žmonių nebėra girdėję tokio vardo, — ginzeng.

Tos žolės džunglėse ieškodavo daugiausia medžiotojai ir žvėrių gaudytojai, kurie, atlikę medžiojimo ir gaudymo sezoną, vėlybą rudenį ir per žiemą bei vasarą turėdavo antrą uždarbį, tos žolės šaknų ieškodami.

Amerikoje ginzeng žolės ieškojimas ir prekyba jos šaknimis prasidėjo 1711 metais, kai vienas jėzuitas misionierius, krikštijęs Kanados Irokvojų (Iroquois) indėnus ir su jais gyvenęs gavo iš kito prancūzų misionieriaus iš Kinijos laišką. Laiške buvo įdėtas rūpestingai atliktas braižinys ir aprašymas vieno augalo, kurio šaknys Kinijoje esančios laikomos magišku vaistu nuo visokių ligų, — protinių ir fizinių. Misionierius rašė, kad Kinijoje tas augalas yra labai retas, kad jis yra ten už viską brangesnis ir kad ten ginzeng yra imperatoriaus išimtinai monopolė ir auginama imperatoriškuose daržuose. Kiniškai ta žolė vadinama "jinchen", kas reiškia, kad jos šaknys yra panašios į žmogų. Ilgai netrukus Kanados indėnai ir Kanadoje rado visiškai į Kinijos ginzeng panašų augalą. Pirmos ginzengo džiovintos šaknys buvo išvežtos iš Kanados į Kiniją 1716 metais.

Šiandien ta žolė yra labai reta ir kartais dar randama vėšliose giriose nuo Quebeco ir Minnesotos iki Arkansas ir Georgijos. Augalas mėgsta stačius skardžius iš šiaurės pusės ir mieliau auga su cukrinių klevų, liepų ir valakiško riešuto medžiais. Bet kas jo augimo vietą žino, laiko didelėje paslaptėje.

Dar apie 1900 metus už ginzeng svarą mokėdavo nuo 50 centų iki 4 dolerių, 1957 jau buvo \$24 svarui ir per metus visoje Amerikoje ginzeng pririnkdavo apie 100,000 svarų. Rytuose ginzeng prekybos centras yra Hong Konge, iš kur jis plinta (Tęsinys 9-me pusl.).

ring disertaciją) kalbės apie Gamtos pergyvenimą Jurgio Baltrušaičio kūryboje, o Vytautas Kavolis nagrinės žmogiškąją dinamiką Algimanto Mackaus poezijoje. Abiejų poetų pasaulėvaizdis turtingas, įdomus, didžiai skirtingas — ir dar pakankamai neatskleistas. Konferencijoje jaunosios kartos atstovai svarstys kūrybą — ir galvojimą. Konferencijos programoje įplanuotas ir šiuo metu Detroito vykstančios didžiulės flamandų meno parodos, kuri tik Detroito tebus rodoma, aplankymas. Kultūrinės komunikacijos išsilgusieji kviečiami šios dienos nepamiršti. Konferencija prasidės šeštadienį, gruodžio 3 d., McGregor Community Conference Building, 483 W. Perry, 11 val.

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, NOVEMBER 26, 1960

CITY HOSPITAL SCOTTSDALE, INC. NESIEKIANTI PELNO ORGANIZACIJA

8%
INTEREST

SKELBIA ISPARDAVIMĄ
registruotų ir patvirtintų pirmųjų morgičių bonų nuo 4 iki 15 metų.

Būna: \$100, \$500, \$1.000 ir \$5.000

Si rūpestingai tvarkoma 120 lovų M. D. Igoninė, kurios pastatymas ir vienos lovos įrengimas kainavo \$10,400.00. Tai yra vertingas investentas, kurį Jums apsimoka padaryti.

Teiraukitės pas GLORIA HALE.
39 WEST FIRST STREET, Dept. A. F.
Scottsdale, Arizona. Telef. WHitney 6-6501

KALĖDOS — ŠEIMININKĖMS BĖDOS

Tas bėdas šeiminkėms palengvina Feliksas Mackevičius,

BRIGHTON BAKERY SAVININKAS,

kuris savo gaminiams pasižymėjo Kaune, Chicagoje 1960 m. lapkričio 12, 13 dienomis Tautų Šventėje įrengtą lietuvių paviljoną aprūpino šviežiais ir skaniais lietuviškais kepiniais, o dabar jau baigia užkariauti ir Chicagos visuomenę.

Artėjančioms Kalėdų šventėms jis ypatingai pasiruošė. Pasikvietė dar daugiau specialistų, ir išleis į rinką visai naujus ir ypatingai skanius tortus, medauninkus, marcipanus, lietuviškus baravykus, šližikus ir kitokius gaminius. Visa bus pritaikinta Kalėdų šventėms netik nuostabių skoniu, bet ir papuošimais Kalėdoms ir Naujiems Metams.

Kad šeiminkės neturėtų tų "bėdų", tai Feliksas Mackevičius kviečia iš anksto duoti užsakymus, kad jie galėtų būti laiku išpildyti.

PASKUTINE DATA YRA GRUODŽIO 20 DIENA.

Bet pašaukit dar šiandien telefonu Virginia 7-1250 ir galėsite ramiai laukti Šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų.

Reikalaukite mūsų gaminių kiekvienoje krautuvėje!

BRIGHTON BAKERY

2457 W. 46 PLACE,

CHICAGO 32, ILL.

Donald Petkus

Anthony Petkus

A. PETKUS & SŪNUS

NAUJA KOPLYČIA
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 West 71st Street

(Maplewood gatvės kampas)

GRovehill 6-2345

TOwnhall 3-2108

Pilnas laidotuvių aptarnavimas, įskaitant karstą ir pasinaudojimą mūsų gražiom kopolyčiom, yra nuo \$375.00; \$430.00; \$595.00; \$650.00; \$695.00; \$750.00; \$875.00; \$895.00; \$945.00; \$975.00; \$900.00 ir daugiau. Karstą galima pasirinkti kopolyčioje.

GRAŽIOS INDIVIDUALINĖS KOPLYČIOS

Mašinoms pastatyti aikštė.

Lietuviams teikiama šios rūšies patarnavimus 30 metų.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

JAU DABAR LAIKAS SIŪSTI SIUNTINIUS KALĖDOM

Mes turime sutartį su Inturistu nuo 1947 metų ir esame plačiai žinomi dėl puikaus patarnavimo.

Mūsų patarnavimo mokestis yra žemiausias
(nuo \$5.00 iki \$10.00)

ir per mus pasiūsti siuntiniai greičiausiai pasiekia gavėjus.

CENTRAL PARCEL
SERVICE, INC.

220 So. STATE STREET
Chicago 4, Ill.
WAbash 2-9354

Reikalaukite mūsų naująjį katalogą bei muitų sąrašą

Mūsų klientai naudojasi nemokamai vieta mašinai greta esančiame garaže

DĖL Alg. Šalčiaus straipsnio "Apmąstymai apie dabartį ir ateitį"

Sovietinis genocidas ir krokodilo ašaros...

Tasai straipsnis buvo atspausdintas žurnale "Darbas" N 1, 1960. Jis savo turiniu yra aiškiai probolševikinis. "Darbas" ir mūsų spauda pasisakė dėl jo neigiamai. Aš irgi parašiau jo kritišką įvertinimą ir pasiunčiau "Draugo" dienraščiui, Čikagoje. Dvi dalys mano straipsnio buvo atspausdintos, bet paskutinė dėl nežinomų man priežasčių nepasirodė. Po ilgų susirašinėjimų su "Draugo" redakcija, gavau pažadą, kad ir trečioji dalis bus atspausdinta. Bet, deja, tai iki šiol nepadaryta. Manydamas, kad yra svarbu atitaisyti p. A.Š. straipsnyje tilpusias nuomones, kurios esmėje yra klaidinančios visuomenę, garbinančios tironišką Sovietų Rusijos režimą ir siekiančios patulinti mūsų pastangas ir atsparumą kovoje už pavergtos tautos išlaisvinimą, maloniai prašau "Naujienu" Redakciją mano straipsnio paskutinę dalį atspausdinti savo dienraščiui skiltyse.

Aš matau p. A.Š. liejantį ašaras, bet ne tikras, o krokodiliškas ašaras, kai jis rašo: "O kas beapskaičiuotų, koki nuostoliai tautai, kai jau dešimt metai 'bedarbiais' yra tūkstančiai išeivių lietuvių mokytojų, laikraštinių, menininkų. Čia yra tik vienas atsakymas — milijoniškai ir nealyginami nuostoliai. Bet čion dera padaryti pataisą. Ta tremtinių grupė nėra tūkstančiai, bet žymiai mažesnė. Toliau. Ar galėtų p. A.Š. pasakyti, kiek iš jų būtų buvę nužudyti, ištremti ir kiek jų paliktų mokyklose? Tur būt, tik labai nežymus kiekis, nes ir pats p. A.Š. rašo "dar ir šiandien juk net nenorima juos pasikviesti pas save bijantis, kad tautinis elementas gali vėl padaryti nepriklausomybės demonstracijomis daugiau bėdos nei naujos".

Reikia prileisti, kad p. A.Š., tai pareikšdamas, remiasi autoritetinio šaltinio informacijomis. Lietuvių tauta savo mokytojų nebijo. Mokytojas artimas jai. Labai skaudu, kad tremtinių mokytojų medžiaginė būklė yra sunki. Jiems tenka išgyventi dar skaudesnę dvasinę dramą. Bet tai ne jų, o force majeure kaltė. Viena paguoda yra jiems, kad jie, tremtyje dirbdami nors ir ne savo darbą, bet būdami laisvi, gali daugiau pasitarnauti tautai, negu Sovietų vergovėje — sugrūsti į Vorkutos anglių kasyklas, ištremti į Sibirą ar Kazakstaną. Šia proga noriu paklausti p. A.Š., kodėl jis nedrįsta ar sąmoningai randa nereikalingu daiktu stabtelėti ties nuostoliais, kuriuos padarė lie-

tuvių tautai S. Sąjungos įvykdytas ir dabar vykdomas genocidas, kurio aukomis tapo apie 400.000 mūsų žmonių. Dr. K. Grinius apskaičiavo, kad vieno lietuvių išauginimas ir išmokslinimas apytikriai kainavo 25.000 litų. Tad 400.000 asmenų išplėšimas iš gimtojo krašto tautai kainavo apie dešimt milijardų litų. Prie tos sumos reikia pridėti ir nuostolius, kurie susidarė iš to, kad tas milijoniškas žmonių skaičius turėjo vergišką darbą kurti vertybes sovietiškiems tironams, bet ne savo tautos turtais didinti. O kas gali apskaičiuoti žalą, padarytą lietuvių tautos biologiskam ūkiui? Šito tragizmo fone p. A.Š. tariamasis sielojimasis lietuvių reikalais dvelkia naiviu nesubrendimu.

P. A.Š. teigimai, kad nepriklausomos Lietuvos kooperatyvai buvo paskutinėje vietoje Europoje, kad vakarietiškoje zonoje lietuvių buvo ir bus viena iš labiausiai atsilikusių bendruomenių, o dabar rytų (suprask Sovietų) civilizacijoje Lietuvos tarybiniai kooperatyvai pirmauja Sovietijoje savo organizacija ir kad lietuvių pirmauja ne tik sporte, bet jau ir pramonėje — dvelkia chleštakoviška ignorancija. Tuos jo teigimus suformavo superliatyviškos propagandos įtaka menkavertybės sąrangai. Visiems žinoma, kad S. Sąjungoje nėra kooperatyvų. Joje visą vidaus ir užsienio prekybą vykdo pati valstybė. Įdomu, ar p. A.Š. nenukentės tvirtindamas, kad nepriklausomos Lietuvos kooperatyvai, buvę Europoje paskutinėje vietoje, tapo pirmaujančiais dabartinėje S.S.?

Taip pat nėra paslaptis, kad Lietuvos krepšininkai nešiojo Europos čempiono laurų vainiką. Jie ir kitų sporto šakų atstovai garsino Lietuvos vardą, o dabar savo laimėjimais didina piautuvo ir kūjo šalies garbę. Ar tai nėra kultūrinis apiplėšimas?

Nepriklausoma Lietuva apšviėtos atžvilgiu visai mažai buvo atsilikusi nuo Vakarų Europos ir įkandin ją vijosi. Berasčių buvo mažiau 3%.

Arba kokios vertės ir lygio yra p. A.Š. teigimas: "Šiandien vos po 16 metų, kai kam kitaip atrodo gruzino Stalino siūlymas Sovietų Lietuvos Respublikai suteikti vietą Jungtinėse Tautose. Ar būtų jos padėtis kitokia negu Lenkijos?"

Pravartu žinoti, kad Stalinas tą vietą siūlė ne iš meilės Lietuvai, bet dėlto, kad tik tokiu būdu tikėjosi prašmugeliuoti ne tik daugiau komunistų atstovų į J.T., bet įteisingi S. Sąjungos teritorinius užgrobumus. Prezidentas Rooseveltas toms suktoms užmačioms pasipriešino, nes, jas priėmus, būtų automatiškai įvykęs juridinis pripažinimas Lietuvos, Latvijos ir Estijos inkorporavimo į S.S. Bet Staliniui visgi pavyko iškovoti tokį atstovų sovietinei Baltgudijai ir Ukrainai. Bet kas iš to? Jos tokios pat Sovietų baudžiaunikės, kaip ir Lietuva.

Realiai tą klausimą svarstant, nėra jokio pagrindo apgailestauti, kad okupuotos Lietuvos atstovo nėra J.T. organizacijoje. Lietuva buvo apsaugota nuo didelio moralinio išsiniekimo ir savo tautinės garbės pažeidimo. O tai būtų vykę kiekvieną kartą, kai tarybinės Lietuvos atstovas būtų iš J.T. tribūnos skelbęs pasauliui, kad mūsų šalis savanoriškai įsijungė į S. Rusiją, yra laisva, laiminga, ir būtų visais atvejais gynęs S. Sąjungos imperializmą ir didžiąją Komunistinio internacionalo vykdo-

mą apgaule.

Milijono lietuvių trūkumas, istorinis genocidas ir p. A.Š. ekvilibristinė logika.

P. A.Š. susirūpinusiai rašo: "Iš Lietuvos pasiekia žinios, jog ten svarbiausia problema laikoma lietuvių trūkumas... būtina esą bent milijonas lietuvių daugiau. Tik dėl trūkumo Karaliaučiaus sritį paėmusi Rusijos Respublika, tik dėl šio trūkumo miestuose esą tiek daug svetimšalių komandiruojamų užimti reikalingas vietas. Tuščia, dėl to išeiviams smerkti Mažosios Lietuvos ir lietuviškai širdžiai brangiųjų miestų, kaip Tilžė, Gumbinė surusinimą."

(Tęsinsys pirmadienio nr.)

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ ir kitus kraštus

Jūsų pristatyti ir iš Europos (iš katalogų).
Siunčiame akordeonus, gitaras, siuvamas mašinas ir kt.
Viskas žymiai nupigintomis kainomis.

Overseas Cargo Co.

514 W. Pershing Rd. (39th St.)

CHICAGO, ILLINOIS

Tel.: OA 4-9079

Vedėjas P. NEDZINSKAS

Maloniai kviečiame Čikagos lietuviškąją visuomenę atsilankyti į didžiojo mūsų tautos veikėjo ir Lietuvos valstybės buv. prezidento

DR. KAZIO GRINIAUS

10 METŲ MIRTIES SUKAKTUVIŲ

MINĖJIMĄ,

kuris įvyks lapkričio 27 dieną, sekmadienį, 2 val.
Lietuvių Auditorijoje, 3133 S. Halsted St.

Programoje: 1) DR. J. PAJAUJO kalba ir
2) Meninė dalis.

Įėjimas nemokamas.

L. V. LIAUDININKŲ S-GOS ČIKAGOS SKYRIUS

PRALINKSMINKITE SAVO ARTIMUOSIUS KALEDOMS IR NAUJIEMS METAMS Kad siuntinys pasiektų artimuosius šventėms, jį reikia išsiųsti neatidėliojant PASINAUDOK PATIKIMU, KRŪPŠČIU IR GREITU MŪSŲ FIRMOS PATARNAVIMU GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC. Licensed by INTOURIST

SIUNTINIAI SIUNČIAM I SOVIETŲ RUSIJĄ LIETUVĄ, UKRAINĄ, BALTGUDIJĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, IR KITAS RESPUBLIKAS.

135 West 14th Street, New York 11, N. Y., Tel. CHelsea 3-2583. Lapkričio ir gruodžio mėnesiais atidaryta nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro, nuo pirmadienio iki šeštadienio. Sekmadieniais 9-4.
141 Second Ave., New York City. Tel. GRamercy 5-7430. Lapkričio ir gruodžio mėnesiais atidaryta nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, nuo pirmadienio iki šeštadienio. Sekmadieniais 9-4.

MŪSŲ SKYRIAI:

39 Raymond Plaza W.
NEWARK, N. J.
Tel. MArkēt 2-2877

132 Franklin Ave.
HARTFORD, CONN.
Tel. CHapel 6-4724

900 Literary Road
CLEVELAND 13, OHIO
Tel. TOWer 1-1461

332 Fillmore Ave.
BUFFALO 6, N. Y.
Tel. TL 6-2674

359 West Broadway
SO. BOSTON 27, MASS.
Tel. AN 8-5040.

11339 Jos. Campau
DETROIT 12, MICH.
Tel. TOWnsend 9-3980

622 W. Girard Ave.
PHILADELPHIA 23, PA.
Tel. WALnut 5-8878

1855 West 47th St.
CHICAGO 9, ILL.
FRontier 6-6755

3216 Sunset Blvd.
LOS ANGELES 26, CALIF.
Tel. NOrmandy 5-9887

217 Hennepin Ave.
MINNEAPOLIS, MINN.
Tel. FEderal 2-4908

Mūsų didžiulė firma turėdama tūkstančius patenkintų klientų 100% garantuoja pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 valandų ir adresatą pasiekia per 6-7 savaites (oro paštu laike 7-12 dienų). Istaigose yra pirmos rūšies didelis pasirinkimas įvairių prekių. Reikalaukite mūsų nemokamų katalogų, kuriuose rasite informaciją apie naujas muitų normas ir patarnavimus.

DR. ANNA BALIUNAS

AKIU, AUSU, NOSIES ir GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: kasdien nuo 10 iki 12 val. iš ryto ir nuo 7 iki 9 val. vakaro. Seštadieniais nuo 10 iki 1 val. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus
Ofiso telefonai: PROspect 8-3229
Rezid. telefonai: WAibrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas diena po pietu 1-3; vak. 7-8 tikrai antradieniais ir penktadieniais
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS

Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel.: PROspect 6-1795
2300 W. 51st St., Chicago, Ill.
Oakley Medical Arts Bldg.
arba
434 Algona Ave., Elgin, Illinois
Tel.: OWens 5-0533
Valandos pagal susitarimą.

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2374
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadieni nuo 1-4 ir 7-9. Antrad. nuo 1-5. Trečiad. ir Seštadieni tikrai susitarus.

DR. JONAS G. BYLA-BYLAITIS

Nervų-Smegėnų Ligos, Chirurgija
OAKLEY MEDICAL BLDG.
2300 W. 51st St.
Valandos: Seštadien. susitarus, skambinti TIK Pirmad., Antrad., Ketvirt., Penkt. TIK nuo 2-4 ir 6-8 vak.:
PR 6-1795, Rez. TREmōnt 9-5890

DR. T. DUNDULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Akišerija ir moterų ligos.
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro. Seštadieniais nuo 2 iki 4 po pietu. Trečiadieni pagal sutarti.
Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867

DR. BR. GAŽIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietu kasdien. Seštadieniais 1-4 val. p. p. Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 1-4 po pietu ir 6-8 vakaro.
Trečiad. ir seštad. uždaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000
Rezid. telefonai: GARDens 3-7278

Grovehill 6-1595

Dr. Aldona A. Juska

AKIU LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą. Išskyrus trečiadienius ir seštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7 Treč. ir seštadieni tik 10-12.

Telef.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro
Trečiadieniais uždaryta.
Seštadieniais 12-4 val.

Ofiso telefonai: LATayette 3-3210
Jei neatsiliepią žaukite KEDzie 3-2868

Dr. Emily V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietu nuo 12-3:00 Daily afternoons.
Vakarais: pirmad., antrad., ketv nuo 6-9. Trečiadieniais tik susitarus.

Tel. ofiso: HE 4-1202; rez. PR 6-4732

DR. A. MACIŪNAS

CHIRURGAS
2454 W. 71st ST. (71st ir Campbell)
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 popiet, antrad. ir penktad. 5-8 val. vak.

"NAUJIENOSE" gali rašyti kiekvienas ir apie viską.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietu. Seštad. nuo 9:00-2:00 p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

Ofiso telefonai: CLIFFside 4-2896
Rez. telefonai: WAibrook 5-3099

DR. P. STRIMAITIS

Bendra praktika ir chirurgija specialiai
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 West 47th STREET
(kampas 47th ir S. Hermitage Ave.)
Ofiso val.: nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 val. v.
Seštadieniais nuo 2 iki 6 val. v., išskiriant sekmadienius.

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ LIGŲ
OFISAS: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PROspect 8-1223 arba TR 3-5577
OFISO val.: pirmad. 7-9 val. vakaro, antrad., trečiad. ir penktad. 6-9 v. v. seštadieniais 2-4 val. po pietu.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2458 WEST 71 STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 8-6195

Atostogose iki š. m. rugpjūčio 1 d.

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez. PR 6-4250

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 West 31st STREET
(kampas Halsted ir 31-os gatvės)
Priėmimo valandos: kasdien 1-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Seštadieniais 1-4 p. p. Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bاندażai, Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Seštadieniais 9-1
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIU GYDYTOJAI**Dr. Ant. Rudokas, Opt.**

4455 SO. CALIFORNIA YA 7-7381
Tikrina akis ir pritaiko akinius. Keičia stiklus ir rėmus.
Valandos: 10 ryto iki 8 val. (trečiad. uždaryta), seštad. 10 ryto iki 2 p. p.

Dr. Kazimieras
MICHEL

Optometristas-Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis
Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius
Išgydo kreivas akis be operacijos
Idea netikra - artificialė aki pagal sveiką. Tikrina klausą ir pagelbsti negirdintiems. Praktikuoja 39 metus
Kalba lietuviškai.
4654 So. Ashland Ave. YA 7-6616.

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIU GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YAards 7-1829
Pritaiko Akinius Kreivas Akis Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Treč. uždaryta. Penkt. ir sešt. 10-2 val. po pietu. Arba pagal susitarimą

CHICAGOS SVARIAUSIAS IR MODERNISKIAUSIAS DARŽAS
BUČODARŽAS
WILLOW WEST INN AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai - Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WAibrook 5-8063

REMkite tuos BIZNIERIUS,
KURIE GARSINASI
"NAUJIENOSE"

Gizeng žolė

(Atkelta iš 7-to psl.)

po visus Rytus. Dažnai už jį mokama tiek svarų ar uncijų aukso, kiek ta žolė sveria...
Wisconsinie yra Brolių Fromm iš Hamburgo gizengo auginimo farma, kur tuo augalu apsin-ta 100 akrų žemės. Daigą pasodinus reikia laukti nuo 5 iki 7 metų, kol gizengo šaknys užau-ga į turgui tinkamą formatą.

Amerikos farmakopėja sako, kad gizeng neturi jokios mediciniškos svarbos. Tačiau milijonai kinų ir kitų tautų tolimuo-siuose Rytuose tą augalą stačiai dievina.

Kas juokiasi iš "aziatų"? O kaip su mūsų pačių piliulioma-nija, kada mes per metus sury-jame bilijonus piliulių ir table-čių?

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

JOUSMA FUEL & BUILDING MATERIAL
Ready mixed concrete.
Highest quality range & furnace oil.
Radio dispatched trucks.
We give TOP value stamps.
For prompt service call PO 7-8370
5903 S. ARCHER AVE.
(Corner Archer & Central).

DIANE'S

SELF-SERVICE
PRODUCE FARM
8756 S. Stony Island Ave.
We Deliver - RE 4-8863
\$1.00 Minimum Order
Open 24 hours Daily
FRESH DAILY
FRUIT... VEGETABLES
THE FRESHEST
IN CHICAGO'S SOUTH SIDE

KENTUCKY OIL

Dabar grežiamos versmės.
Gali būti labai turtingos.
Rašykite:
Dept. A. F.
515 S. Emporia
Wichita, Kansas.

MC NICOLAS PLBG. CO.

Plumbing Contractors.
Specializing in Remodeling,
Hot Water Heaters - Flood Control.
Licensed - Bonded - Insured.
All work fully guaranteed
Residential - Commercial - Institutional.
6900 S. KEDVALE. LU 5-9066.

OLGA'S BEAUTY CRAFT

Hi neighbor lets get acquainted
special Tues. & Wed.
Personal hair styled
lasting permanent waves.
\$7.50
why pay more complete.
3512 W. 63rd PR 6-8045

Berg Moving and Appliance Delivery

Express and Van Service
5521 So. ASHLAND
PR 7-8577.

NOW OPEN S AND S CYCLE SHOP REPAIRS

3514 W. 111th St. - 1933 W. 127th St.
Chicago, Ill. Blue Island, Ill.
Featuring Ranger Bicycles
new and used.
Free pick up & delivery
on all makes of Bike.
Call GARDner 2-8976.

DAŽŲ SPARDAVIMAS

Galona \$1.00 pigiau visų rūšių dažų namų dažymui iš vidaus ir iš lauko.
Dutch Boy - Glidden - Pratt - Lambert - Beny Moore - Satin Luminall - Staley Etc.
6323 S. Ashland Ave.
Veltui pristatymas. RE 7-3746.
Klauskite Mr. S. Lasuraitis

9 - NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
- SATURDAY, NOVEMBER 26, 1960

Under New Ownership the
MODERN DELICATESSEN AND FISH MARKET
2051 W. Cermak Rd. VI 7-7382
We specialize in:
• Home Made Salads
• Home Made Pierogi
• Fresh Fich & Fried Fish.
• Dietetic Foods.
Open till 10:00 daily
Open an Sunday 2 to 8 P. M.
Special on Sunday Rye-tina's
Fresh Bread and Bakery Goods

FOR ALCOHOLICS OR NARCOTICS ADDICTS

Unsurpassed new facilities for rehabilitation of men or women.
Free brochure on request.

PINE LAKE
J. William Pitts, M. D.
Rt. 3, Columbia, S. C.

W. C. WADDELL COAL & OIL CO.

Geros rūšies anglis ir pečiams alyva.
Jei reikalingas greitas patarnavimas, skambinkite B. Černiauskui,
VI 6-7670,
Kalbame lietuviškai.
8531 So. HALSTED ST.

PARDUODAMA 5,000 AKRŲ

nuosavos ir 6,000 akrų išnuomotos žemės. Kaina - 1 akras \$100, įmokėti 12%, o likutį reikia išmokėti per 10 metų.
Prašykite brošiūros Dept. A. F.
PEACEFUL VALLEY REALTORS
518 S. Scottsdale Rd.
Scottsdale, Arizona.

AR TURITE KUO UZDARYTI ORO VESINTUVA SAVO NAMUOSE?

Yra apskaičiuota, kad neuždarytas oro vesintuvas žiemos metu išleikvoja kas mėnesį \$100 šilimos. Mes gaminame lengvai pritaikomus uždariusius, jūs nusipirkę vieną pamatysite, kad jis per 3 mėnesius pats išsimokės, o tarnaus jums daugelį metų.
\$2.95
su pašto išlaidomis, nereikia C. O. D's.

HOUSTON GUTTER SERVICE

Dept. A. F.
1312 Tabor St.,
Houston 9, Texas,
UN 2-2607 - UN 2-5897

PADARYKITE TUOMI LAIMINGAS KALĖDASI

Padovanokite vaikams 5 lempų rėmėms sumontuotą radio.
Tik \$9.95.

Mes duodame nuolaidą iki \$140 perkant naują TV setą, 40% perkant lempas. Turime naujausias išėjusių plokštelių, 45" ir ilgo grojimo Lenkiškas Polkas. Mes turime įvairių firmų TV ir Radio aparatų.
Atidaryta visas 7-nias dienas savaitėje.
House Calls \$3.00
MILLER'S DISCOUNT CENTER
Sales and Service
8115 Milwaukee Avenue.
Niles, Ill. Phone YO 7-5212 (25D)

HAVE YOU HAD YOUR

Heating unit check for this winter? Boiler or furnace vacuumed and checked over for winter service.
\$13.95.
DURKEE'S HEATING SERVICE
24-Hour Service
1946 W. 69th St. HE 6-4639

DeLuxe Food Shop

Featuring Dressel's Cakes,
Baked and Polish Hams
Homemade Potato Salad
6218 S. Western
PR 6-4114

AUTO LICENSE SERVICE

748 W. 35th Street
BRIDGEPORT
Currency Exchange

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

MICHAEL ZOSCENKO

SATYRINĖS NOVELĖS

Iš rusų kalbos vertė JONAS VALAITIS

(Tėsinys)

BEŽDŽIONĖS NUOTYKIAI

1945 m.

Viename pietų krašto mieste buvo zoologijos sodas. Nėdėlis zoologijos sodas, kuriame buvo vienas tigras, du krokodilai, trys gyvatės, zebros, strutis ir viena beždžionė, arba, paprastai sakant, beždžionpalaikė. Ir, žinoma, įvairi smulkmena — paukščiukai, žuvytės, varlės ir kitoki nežymūs gyvulių pasaulio menkniekiai.

Karo pradžioje, kai fašistai šį miestą bombardavo, viena bomba pataikė tiesiog į zoologijos sodą. Ir ten ji sprogo su didžiausiu kurtinantiu trenksmu. Visų žvėrių nustebeimui.

Be kita ko buvo užmuštos trys gyvatės — visos iš karto; tatai, gal būti, ir nėra toksai jau didelis faktas. Ir, gaila, strutis.

Kiti gi žvėrys nenukentėjo. Ir, kaip yra sakoma, apsiriboję tiksliai išgąsčiu.

Iš visų žvėrių labiausiai buvo išgąsdinta beždžionė, beždžionpalaikė. Josios narvas nukrito nuo savo pakilimo. Šoninė sienelė išlūžo. Ir mūsų beždžionė iš narvo tiesiog į sodo keliuką iškrito.

Jinai iškrito į kelelį, bet nepasiliko nejudėdama begulinti, kaip, pavyzdžiui, žmonės, pripratę prie karo veiksmų. Atvirksčiai. Jinai tuojau įlipo į medį. Iš čia šoko ant tvoros. Nuo tvoros į gatvę. Ir kaip nusvilusi, leidosi bėgti.

Bėga ir, neabejotinai, galvoja: "E, jeigu čia mėto bombas, tai aš nesutinku." Ir, žinoma, kiek jėgos neša, bėga miesto gatvėmis.

Visą miestą jisai prabėgo. Išbėgo į plentą. Ir šiuo plentu bėga lauk iš miesto. Na, beždžionė. Ne žmogus. Nesupranta, kur kas. Nemato prasmės pasilikti šiame mieste.

Bėgo, bėgo ir pavargo. Pervargo. Įlipo į medį. Jėgoms patstiprinti suėdė musę. Ir dar kirminų porą. Ir užsnūdo ant šakos, ant kurios tupėjo.

O šiuo metu keliu važiuo karo mašina. Šoferis pamatė medyje beždžionę. Nustebo. Tylomis prie jos priselino. Apmetė ją savo rudine. Ir pasodino į savo mašiną. Pagalvojo:

"Verčiau aš ją dovanosiu kuriam nors savo pažįstamui, nei jinai čia pražus nuo bado, šalčio ir kitokių negandų". Ir, vadinasi, su beždžione nuvažiuo.

Atvažiuo į Boriso miesto. Nuėjo tarnybiniais savo reikalais. O beždžionę paliko mašinoje. Ir pasakė:

— Palauk čia manęs, meilute. Tuojau grįšiu.

Bet mūsų beždžionė nelaukė. Ji iš mašinos išlindo pro langą išmuštu stiklu, ir nuėjo pasivaikščioti gatvėmis.

Ir štai jinai eina, kaip meilutė, gatve, vaikščioja, užrieti su uodega vaikštinėja. Liaudis, žinoma, stebisi, nori ją pagauti. Bet ją pagauti ne taip jau lengva. Jinai judri, vikri, labai greitai bėgioja keturiomis savo rankomis. Taip kad josios nesugavo, o tiksliai beprasme bėgyne nukamavo.

Nukamuota, jinai pavargo ir, žinoma, įsigėdė valgyti.

O mieste kur jinai galėtų pavalgyti? Gavėse nieko tokio valgomo nėra. Negi gali jinai su savo uodega užėti į valgyklą. Arba į kooperatyvą. Juo labiau pinigų jinai neturi. Nuolaidos nėra. Maisto kortelių ji neturi. Košmaras.

Vis dėlto jinai užėjo į vieną kooperatyvą. Suuodė, kad tenai kažko tokio būtų. O ten liaudžiai dalinėjo daržoves: morkas, sėtinus, agurkus.

Išoko jinai į šitą magaziną. Žiūri: didelė eilė. Ne, eilėje ji nemėgino stovinėti. Ir besistumdyma tarp žmonių nesibrovė prie pardavimo stalo. Jinai tiesiog žmonių galvomis pribėgo prie pardavėjos. Užsoko ant stalo. Nepaklausė, kiek kaštuoja morkų kilogramas. Ir, kaip yra sakoma, tokios tatai ir būta. Iš magazino išbėgo, patenkinta savo pirkiniu. Na, beždžionė. Nesupranta, kas kam. Nemato prasmės pasilikti be maisto.

Magazine, žinoma, įvyko sąmyšis, triukšmas, klegesys. Publika suriko. Pardavėja, svėrusi sėtinus, toji buvo vos nenualpstanti iš netikėtumo. Ir, iš tikrųjų, galima išsigąsti, jei staiga greta vietoje įprastinio normalinio pirkėjo šokuoja kažkas plaukuotas, su uodega. Ir dar, be to, pinigų nemoka.

Publika leidosi paskui beždžionę į gatvę. O anoji bėga ir bėgdama morką graužia, valgo. Nesupranta, kas kam.

Ir štai visų priešaky bėga vaikėzai. Paskui juos suaugę. O iš paskos bėga milicininkas ir pučia savo švilpuką.

Ir staiga, nežinia iš kur dygęs išsoko šuo. Ir taip pat ėmė beždžionę vytis. Be to ne tiksliai kiauksi ir loja, o tatai tiesiog pasinėšęs sučiupti beždžionę savo dantimis.

Mūsų beždžionpalaikė šoko bėgti greičiau. Bėga ir, tur būti, galvoja: "Ech, galvoja, be reikalo pabėgau iš zoosodo. Narve laisviau kvėpuoti. Būtinai sugrįšiu į zoosodą, pirmai progai esant".

Ir štai bėga jinai kiek įkirsdama, bet šuo neatsilieka ir štai — štai nori ją sučiupti.

Ir tuomet mūsų beždžionė užsoko ant kažkurios tvoros. Ir kai šuo pasišokėjo, kad beždžionpalaikė nors už kojos pagriebtų, toji iš visų jėgų morka sudavė jam į nosį. Ir tiek skaudžiai sudavė, kad šuo suunkštė ir nubėgo namo su sumušta nosim. Be abejo, pagalvojo: "Ne, piliečiai, verčiau aš ramiai namie gulėsiu, nei gaudysiu jums beždžionę ir patirsiu tokių nemalonumų".

Trumpiau sakant, šuo nubėgo, o beždžionė šoko į kiemą.

O šiuo metu kieme skaldė malkas vienas paauglys vaikas, kažkuris Alioša Popovas.

Štai jisai malkas skaldo ir staiga mato beždžionę. O jisai beždžionės labai mėgo. Ir visą gyvenimą svajojo turėti sau kurią nors tokią beždžionę. Ir staiga — prašom!

Alioša nusivilko savo švarkiuką ir šiuo švarkiuku pridengė beždžionpalaikę, kuri įsigrūdo į kampą laiptaus.

Vaikas parsinešė ją namo. Jąją pamaitino. Arbata pagirdė. Ir beždžionė buvo labai laiminga. Bet ne visiškai. Dėl to, kas Aliošos bobutė iš karto josios nepamėgo. Jinai beždžionpalaikę aprėkė ir net norėjo suduoti jai per leteną. Visa dėl to, kad gėrė arbatą ir bobutė padėjo lėkštelėn nukąstą savo saldainį; beždžionė nučiupo šitą bobutės saldainį ir susigrūdo į savo burną. Na, beždžionė. Ne žmogus. Tasai, jei ir ką paėms, tai ne bobutės akys. O ši tiesiog bobutės akivaizdoj. Ir, žinoma, vos ne iki ašarų ją privedė.

Bobutė pasakė:

— Aplamai tatai be galo nemalonu, kai bute gyvena kažkuri uodeguota makaka. Jinai mane gąsdins nežmoniška savo išvaizda. Šokinės ant manęs tamsy. Valgys mano saldinius. Ne, aš kategoriškai atsisakau gyventi viename bute su beždžione. Vienas katras mudviejų privalo būti zoologijos sode. Nejaugi aš būtinai privalau nusikelti į zoologijos sodą? Ne jau geriau tegu jinai tenai būna. Aš gyvenimą tęsiu savo bute.

Alioša savo bobutei pasakė:

— Ne, bobute, jums nereikia keltis į zoosodą. Aš garantuoju, kad beždžionė daugiau nieko, kas jūsų, nesuės. Aš ją išauklėsiu, kaip žmogų. Aš ją išmokysiu šaukštu valgyti. Ir arbatą gerti iš stiklinės. Kas dėl šuolių, tai aš negaliu jai uždrausti laiptuoti ant lempos, kuri kabo prie lubų. Iš tenai, žinoma, jinai gali šokti jums ant galvos. Bet jūs, svarbiausia, nenuogastaukit, jeigu tatai įvyks.

Dėl to, kad tatai iš viso tiksliai nekenksminga beždžionė, įpratusi Afrikoje šokinėti ir šuoliuoti.

Sekančią dieną Alioša išėjo į mokyklą. Ir paprašė savo bobutę prižiūrėti beždžionę. Bet bobutė jos nežiūrėjo. Jinai pagalvojo: "Šit dar ko, imsiu ir visokios baidyklės žiūrėsiu". Ir su šiomis mintimis bobutė ėmė ir tyčiomis krėsle užsnūdo.

Ir tuomet mūsų beždžionė išlindo pro atvirą vėdinimo langelį į gatvę. Ir nuėjo sau saulėtuoju šaligatviu. Nežinia, gal būti, jinai norėjo pasivaikščioti, bet, gal būt, ir vėl nusistatė pažvelgti į magaziną, kad ten ko nors nusipirktų. Ne už pinigų, o taip.

O gatve tuo laiku ėjo vienas senis. Invalidas Gavrilyčius. Jis ėjo į pirtį. Ir rankose nešėsi nedidelę pintinaitę, kurioje buvo muilas ir baltiniai.

Jis pamatė beždžionę ir iš pradžių net savo akims nepatikėjo, kad čia beždžionė. Jis pagalvojo, kad tatai jam pasirodė, kadangi prieš tai jis buvo išgėres puoduką alaus.

Štai jis nustebež žiūri į beždžionę. Ir jinai žiūri į jį. Gal būt galvoja: "Tatai dar kuri baidyklė su pintinaitė rankose?"

Pagaliau, Gavrilyčius suprato, kad čia tikroji, o ne įsivaizduotoji beždžionė. Ir tuomet jis pagalvojo: "Imsiu aš ją ir sugausiu. Ryt nunešiu į turgų ir ten ją parduosiu už šimtą rublių. Ir už šiuos pinigus išgersiu dešimtį puodelių alaus iš eilės". Ir su šiomis mintimis Gavrilyčius ėmė beždžionę gaudyti, tarydamas: "Kys, kys, kys... atėik šičion".

Ne, jis žinojo, kad čia ne katė, bet jis nesuprato, kuria kalba su ja susikalbėtų. Ir tiksliai paskum suvokė, kad tatai — žymioji žvėrių pasaulio būtybė. Ir tuomet jis išsitraukė iš kišenės cukraus gabaliuką, parodė jį beždžionei ir, nusilenkęs, jai pasakė:

— Gražuole — beždžione, ar nepageidaujate suvalgyti cukraus gabaliuką?

Anoji sako: "prašau, pageidauju"... Tatai yra jinai nieko nepasakė, kadangi ji nemoka kalbėti. Bet jinai tiesiog priėjo, stvėrė šį cukraus gabaliuką ir ėmė jį graužti.

Gavrilyčius paėmė ją į rankas ir pasodino į savo pintinę. Ir pintinaitėje buvo šilta ir jauku. Ir mūsų beždžionė nemėgino iš ten išskoti. Gal būti, jinai pagalvojo: "Tegu šis senas kelmas mane nešasi savo pintinaitėje. Šitai net įdomu".

Iš pradžių Gavrilyčius manė, parsinešęs ją namo. Bet paskum jis namo grįžti nepanorėjo. Ir jisai su beždžione nuėjo į pirtį. Pagalvojo: "Dar ir geriau, kad su ja aš nueisiu į pirtį.

Aš ten ją ištrinksiu. Jinai bus švarutė, malonutė. Josios kaklą aš raikščiau aprišiu. Ir man turguje už ją daugiau duos."

Ir štai jis su savo beždžione atėjo į pirtį. Ir ėmė su ja praus-tis.

O pirty buvo labai šilta, karšta, — tiesiai kaip Afrikoj. Ir mūsų beždžionė buvo labai patenkinta tokia šilta atmosfere. Bet ne visiškai. Dėl to, kad Gavrilyčius ją išmuilino ir muilas pateko burnon. Žinoma, tatai neskanu, bet jau ne tiek, kad reiktų draskytis, atsisakyti praus-tis. Aplamai mūsų beždžionė ėmė spiaudytis, ir čia jai į akį pateko muilo. Ir dėl to beždžionė visiškai išprotėjo. Jinai Gavrilyčiui įkando į pirštą, išsiveržė iš jo rankų ir, kaip nusivilusi, išsoko iš pirties. Jinai išsoko į tąjį kambarį, kur žmonės nusivilkdavo. Ir čia ji visus išgąsdino. Niekas gi nežinojo, kad čia beždžionė. Žiūri: išsoko kažkas apskritas, baltas, putotas. Iš pradžių metėsi į kušetę. Paskui ant krosnies. Nuo krosnies ant dėžės. Nuo dėžės kažkam ant galvos. Ir vėl ant krosnies.

Kai kurie nervingi lankytojai suriko ir leidosi bėgti iš pirties. Ir mūsų beždžionė taip pat išbėgo. Ir nusileido laiptais žemyn.

O tenai apačioje buvo kasa su langeliu. Beždžionė šoko į šitą langelį, manydama, kad ten jai bus ramiau ir, svarbiausia, nebūsią tokio sąmyšio ir stumdymos. Bet kasoje sėdėjo stora kasininkė, kuri aiktelėjo ir suėypė. Ir išbėgo iš kasoje rėkdama:

— Pavojus! Matyt, bomba į mano kasą pataikė. Prilašinkit man valerijono!

Mūsų beždžionėi pabodo visi šie riksmi. Jinai išsoko iš kasoje ir nubėgo gatve.

Ir štai ji bėga gatve, visa šlapia, muilo putose, o paskui ją vėl bėga žmonės. Visų priešakyje vaikėzai. Už jų suaugusieji. Už suaugusiųjų milicininkas. O už milicininko mūsų suse-nėjęs Gavrilyčius, šlaip taip apsilvėkęs, su batais rankose.

Bet čia vėl nežinia iš kur atsiradęs išsoksta šuo, tasai pats, kuris vakar ją vijosi.

Jį pamačiusi, mūsų beždžionė pagalvojo: Na, dabar, piliečiai, aš galutinai žuvusi".

Bet ši kartą šuo jos nesivijo. Šuo tiksliai į bėgančią beždžionę pažiūrėjo, nosyje pajuto stiprų skausmą ir nesivijo, netgi nusigrįžo. Tikriausiai, pagalvojo: "be alsarginių nosių ištekliaus negi vaikysies beždžionės". Ir nors nususuko, bet piktai sulėjo: vadinaš, bėk, bet jausk, kad aš čia.

O šiuo laiku mūsų vaikas, Alioša Popovas, sugrįžo iš mokyklos, savo mėgiamosios beždžionaitės namie nerado. Jis labai nuliūdo. Ir netgi ašaros jo akyse pasirodė. Jis pagalvojo, kad dabar jau jis niekad nebematys savo puikios dievinamos beždžionaitės.

Ir štai iš nuobodumo ir liūdesio jis išėjo į gatvę. Eina gatve toksai melancholiškas. Ir staiga mato — žmonės bėga. Ne, iš pradžių jis nepagalvojo, kad jie beždžionę vytųsi. Jis pagalvojo, kad jie bėga dėl orinio pavojaus. Bet čia jis pamatė savo beždžionaitę — visą šlapia, muilėtą. Jis šoko prie jos. Čiupo ją rankomis. Ir prie savęs prispaudė, kad niekam jos neduotų.

Ir tuomet visi bėgantieji žmonės sustojo ir berniuką apsupo.

Bet čia iš minios išėjo mūsų pasenėjęs Gavrilyčius. Ir, vi-siems rodydamas įkastąjį savo pirštą, pasakė:

— Piliečiai, neliepkite šitam berniukui imti į rankas mano beždžionę, kurią ryt aš noriu turguje parduoti. Tatai gi mano nuosavyjė beždžionė, kuri įkando man į pirštą. Pažvelkite visi į ištinusį mano pirštą. Ir tatai yra įrodymas to, kad aš tiesą kalbu.

Berniukas Alioša pasakė:

— Ne, šita beždžionė ne jo, o mano beždžionė. Matote, su koku noru jinai atėjo į mano rankas. Ir štai — taip pat įrodymas to, kad aš sakau tiesą.

Bet čia iš minios išėjo dar vienas žmogus. — Tasai pat šoferis, kuris savo mašinoje beždžionę atvežė. Jis sako:

— Ne, čia beždžionė ne jūsų ir ne mūsų. Čia mano beždžionė, nes ašena ją atvežiau. Bet aš vėl išvažiuoju į savo karo dalinį ir dėl to aš beždžionę dovanosiu tam, kas ją mėlingai laiko savo rankose, o ne tam, kuris nori ją beširdiškai rinkoje parduoti, kad išsigertų. Beždžionė priklauso berniukui.

Ir čia visa publika ėmė ploti delnais. Ir Alioša Popovas, spinduliuodamas iš laimės, dar tvirčiau prie savęs beždžionę prispaudė. Ir iškilmingai ją nusinešė namo.

Gavrilyčius gi su savo įkastuoju pirštu nuėjo į pirtį, kad baigtų praus-tis.

Ir štai nuo šiol beždžionė ėmė gyventi pas berniuką Aliošą Popovą. Jinai ir dabar pas jį gyvena. Neseniai aš į Borisovo miestą važinėčiau. Ir tyčiom pas Aliošą užėjau, kad pamatytčiau, kaip ten jinai pas jį gyvena. O, ji gerai gyvena! Ji niekur nebėga. Pasidarė labai klusni. Nosį skarele šluostosi. Ir svetimų saldinių neima. Taip kad bobutė dabar labai patenkinta, ant jos nepyksta, ir jau daugiau nenorėtų nusikelti į zoologijos sodą.

Kai aš įėjau pas Aliošą į kambarį, beždžionė sėdėjo už stalo. Jinai sėdėjo tokia išdidi, kaip kine kasininkė. Ir arbatiniu

šaukštuku valgė ryžių košę.

Alioša man pasakė:

— Aš jąją kaip žmogų išauklėjau, ir dabar visi vaikai ir net suaugusieji gal imt iš jos pavyzdį.

PASAKOJIMAS APIE ŠUNĮ IR ŠUNS UOSLĘ

Reikalai mane, draugai, nedžiugina. Vienas šuo čia visą man nuotaiką pagadino.

Šiomis dienomis buvo.

Vienam pirkleliui Jeremejui Babkinui čia jenotinius kailinius nudžiovė. Sustaugė, žinoma, šisai pats Babkinas. Pagailo jam kailinių.

— Kailiniai tatai, sako, didžiai puikūs. Nepagailėsiu, sako, pinigų, o kailininką rasiu.

Ir Jeremejus Babkinas telefonu iškvietė šunį — nusikal-tėlių sekli.

Šuo atvyko. Ir su juo agentas. Toksai įvijai apsisiautęs ir su kepkute. O šuo piktas. Taip ir kaišioja snukį į visokią bjaurybę. Baisus šuo. Stūmė šisai pats agentas savo šunį į pėdsaką prie pirklio durų, pasakė "ps" ir pasitraukė. Pauostė šuo orą, pažvelgė į minią (liaudis, žinoma, buvo susirinkusi), ir staiga prieina prie bobutės Ploklos iš penktojo numerio ir uosto josios padelką.

Bobutė už minios. Šuo už sijono. Bobutė paskubon į šalį ir šuo paskui. Sugavo bobutę už sijono ir nepaleidžia.

Griuvo bobutė ant kelių prieš agentą.

— Taip, — sako, — pakliuvau. Nesipriešinu. Ir, sako, penki kibirai raugalo — tatai taip. Ir aparatas tatai iš tikrųjų te-sybė. Viskas, sako, yra vonios kambary. Veskite mane greičiau į miliciją.

Na, liaudis, žinoma, aiktelėjo.

— O kailiniai? — klausiu.

— Apie kailinius, — sako, — nieko nežinau, o visa kita tatai taip. Prisipažįstu.

Na bobelę nuvedė.

Vėl pasiėmė agentas savo šunį, vėl stūmė jį nosim į pėdsakus, pasakė "ps" ir pasišalino. Pakraipė šuo akim, pauostė tušią orą ir staiga prieina prie piliečio, namų valdytojo (up-ravdomo).

Upravdomas išbalo, krito kniūpščias.

— Rikiškite, — sako, — mane, žmonės gerieji, sąmoningieji piliečiai. Aš, sako, ir esmu pirmasis kaltininkas. Aš, sako, už vandenį pinigus surinkau, o šiuos pinigus savo malonumams išėikvojau.

Na, žinoma, gyventojai užgriuvo ant upravdomo, pradėjo risti. O šiuo metu šuo prisuostė oro ir prieina prie piliečio iš 7 numerio ir purto jį už kelių.

Pilietis išbalo, pargriuvo prieš liaudį.

— Kaltas, — sako, — kaltas. Aš, sako, niekšas ir mazurikas. Aš, sako, tatai tiesa, darbo knygelėje metus išskutau, kad man, sako, drigantui, nereikėtų armijoje tarnauti ir tėvynę ginti, o aš gyvenau 7 numery ir naudojuos komunalinėmis paslaugomis. Imkite mane.

Liaudis sumišo.

— Koks, mano, čia būtų šuo.

O pirklys Jeremejus Babkinas sumirksėjo, išsiėmė pinigus ir duoda agentui.

— Veskis, — sako, — velniškąjį savo šunį.

O šuo jau čia. Stovi priešakyje pirklio ir uodega vizgina. Pirklys sumišo, paėjo į šalį, o šuo paskui. Prieina prie jo ir kaliošus uosto.

Pirklys išblanko, sumurmėjo.

— Na, — sako, — Dievas tiesą mato, jeigu taip. Aš, sako, ir esmu šuns snukis ir mazurikas. Ir kailiniai tatai, sako, ne mano. Kailinius, tatai, sako, aš iš savo brolio nukniaukiau.

Liaudis čia leidosi sklaidytis. O šuniui ir oro nėra kada uostyti. Sučiupo jį dvejatą ar trejetą ir laiko. Šie prisipažindami atgailavo: vienas valstybės pinigus kortomis prakišo, kitas savo žmonai prosu dėjo.

Liaudis išbėgiojo. Kiemas ištuštėjo. Pasiliko tiksliai šuo, ir agentas. Ir štai staiga prieina šuo prie agento ir uodega vizgina.

Agentas nublanko, krito priešakin šuns. Kandziokit mane. Aš, sako, šuniškų jūsų maistpinigių tris červoneus gavau, o du sau nukniaukiau.

Kas buvo vėliau — nežinia. Aš skubiai pasišaliniau.

JEIGU NEBŪTŲ SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ, NEBŪTŲ IR NAUJŲJŲ!

Prof. Vaclovo Biržiškos "Senujų Lietuviškų Knygų Istorija" yra veidrodis, kuriame atsispindi pirmųjų lietuviškų knygų kelias. Kietais viršeliais irištos knygos kaina yra tik \$3.00, minkšt. \$2.50. Knyga Jums bus pasiūsta, jei atsiųsite pinigus šiuo adresu:

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Illinois

LIETUVIŲ GYDYTOJŲ BIULETENIS I

(Spalio 1960)

Tai yra knygutės pavidalo 21 puslapio, 3 puslapių reklamų, Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos medicininiam ir profesiniam reikalams leidinėlis, išleistas Illinois Lietuvių Gydytojų Draugijos. Redakcija (reikia suprasti, redakcinė komisija) kukliai pasisako, kad Biuletėnis "visai nepretenduoja į tikro mediciniško žurnalo paskirtį", tačiau jis noris būti ryšiu "tarpe Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos skyrių ir taip pat už jų ribų kolegų, nes jau ne nuo šios dienos jaučiamas trūkumas tokių ryšių".

Toliau Redakcija pasisako, kad "mokinsimės vieni iš kitų ir žadinsime vieni kitus pilnesniam gyvenimui". Iš šio pasisakymo aiškėja, kad ir pati Redakcija yra pasiryžusi mokytis, kas yra pagirtina ir, kaip pamatysime, didžiai reikalinga. Toliau visiems lietuviams gydytojams primena, kad "Lietuvių tautos istorija rodyte rodo ir įpareigoja lietuvių gydytoją nesitenkinti vien savo profesijos darbais, bet ir aktyviai reikštis lietuvių patriotinėje veikloje pasekiant savo pirmtakūnus (dabar vartojama pirmtakus) kolegas Basanavičius, Kudirką, Šliūpą, Grišių ir kitus. Visuomenė to iš mūsų tikisi ir laukia".

Pagaliau Redakcijos prašymas: "Visų kolegų-ių prašome šį Biuletėnį įsileisti į savo butą, su jo dvasia ir siekimais artimai susipažinti".

Kaip iš įdėtų paveikslėlių matyti, Biuletėnio leidimo darbo ėmėsi daugiau jaunesnieji gydytojai, kurių daliai Lietuvos medicinos gyvenimas gal kiek mažiau nežinomas.

Savo laiku viename straipsnyje (Naujienos 1959.X.1) senenis gydytojas, priminęs nepasitenkinti "šiaudiniais-patriotiškais šūkiškais", sugestijavo, jog, girdi, lietuvių gydytojų suvažiavimai yra reikalingi tam, kad jaunesnieji gydytojai turėtų progos lietuviškai pakalbėti. Nors toki sugestija pokštiškai skambėjo, nes juk rodėsi būtų per didelė auka, kad kiti lietuvių gydytojai vieną-kitą ar daugiau šimtų mylių keliautų pabūti statistais, jaunesniam gydytojui lietuviškai kalbėti besipraktikuojant. Bet anas gydytojas tatau sugestigavo, matyti, rimtai manydamas. Tačiau iš tos sugestijos sekė ir kita išvada, būtent, kad medicininiai pranešimai ar rašiniai būtų paruošti gražia lietuvių kalba.

Pasisakęs už tautiškai patriotinę veiklą, Biuletėnis nori būti įdomus ir patrauklus. Tuos pageidavimus Biuletėnis atitiks, duodamas patrauklių su originalėmis mintimis rašinių. Biuletėnis bus patrauklus, jei jo, kaip akademikų leidinio, rašinių kalba bus sklandi ir lietuviška.

Lietuvos "Medicinos" kalba jau buvo gana gerai nusistovėjusi, medicinos terminai buvo pasidaryę savi ir vienodai vartojami. Tai buvo didelis "Medicinos" redaktoriaus dr. Staugaičio nuopelnas, kad jis kalbiškai nenusisekusių rašinius gerai išlygindavo, išdailindavo, ir tada rašinius būdavo malonu paskaityti. Norėdamas būti mielai įsileidžiamas ir kad jo "dvasia" nebūtų svetima, Biuletėniui tuo atžvilgiu reikėtų eiti panašiu keliu.

Biuletėnio Redakcija prašo ir laukia visų tarkininkavimo. Čia tad, anot ano senesniojo gydytojo sugestijos, bus gera proga ypač jaunesiems gydytojams tobulinti savo lietuvių kalbą, vartoti vienodą nusistovėjusį terminų rašymą ir reikšti sklandžiai lietuviškai medicines mintis.

Kitų kalbinių nesklaidumų neminėsiu, jie galėjo ir dėl korektoriaus neakylumo užsilikti. Šį kartą nurodysiu į akį krintantį terminų rašybos nevienodumą. Lietuvos "Medicinos" kalboje jau buvo nusistatyta nelietuviškus, pvz. lotyniškus ar graikiškus medicinos terminus, rašyti arba originalia rašyba ir, prireikus, vartoti originalų žodžio linksniavimą, arba jį rašyti kaip ištariama, lietuviška transkripcija, ir linksniuoti kaip lietuvišką žodį, bet jokiū būdu nepriekerti originaliai žodžio rašybai lietuviškos galūnės. Jei originalios rašybos terminui reikėdavo pridėti lietuviško linksnio galūnę, tai prieš ją dėdavo apostrofą, pvz. "patėpti colloidium'u". Štai keleta Biuletėnyje vartotų, bet nevartotų terminų rašymų: Ne psychopharmacologijos, bet psychofarmacologijos, ne amygdaloidinį branduolį, bet migdolinį branduolį, ne enzima, bet enzima, ne antidepressantuose, bet antidepressantuose, ne analizu, bet analize (analizė, tyrimas), ne "vartoja phenothiazinus", bet fenotiazinus, ne tranquilizers, tranquilizieriai, bet trankvilaizoriai, ne farmakologiškai, bet farmakologiškai, ne psichiatrijoj, bet psichiatrijoje, ne psichotiniams, bet psichiniams, ne syntezuotas, bet sintezuotas, ne metabolizuojasi, bet turėtų būti betabolizuojamas (panašiai sakoma virškinamas), ne systema, bet sistema, ne valstybinėse proto liginėse, bet... psichiatrinėse liginėse, ne... gauna odos išbėrimus dėl photo sensivity, bet... dėl jautrumo šviesai, ne electroniu šoku, bet elektriniu šoku, ne amphetaminai, bet amfetaminai, ne coffeinas, bet kofeinas, ne... pilną physical ir lab. "work up", bet... pilną fizinį ir laboratorinį ištyrimą.

Pirmame puslapyje vijoje Paracelsaus paveikslas su jo visa laboratorija, kurie neturėjo jokio ryšio nei su Lietuvos medicina, nei su lietuvių tauta, būtų geriau tikęs Lietuvos patriarcho ir eskulapo Basanavičiaus paveikslas, arba bendroji medicinos emblema. Medikas

SHOPPERS GUIDE

BUY WITH CONFIDENCE

FROM YOUR NEIGHBORHOOD MERCHANT.

You'll never find better values at lower prices, than you will during this pre-holiday season. The firms listed below, are your guarantee for dependability, service and satisfaction. Their concern is that you are satisfied when you shop their store, and have received the finest service and the best quality merchandise. Ask about Xmas gift layaway plans. Keep this section for handy reference.

ALICE FASHION & LINGERIE

Puikios mados elegantiškos moterims. Suknelės — sportui rūbai — baltiniai ir kojinės. Pigiai daromi reikalingi pataisymai. Taip pat turime prekių jaunos merginoms, įvairūs dydžiai. 8248 S. RACINE AB 4-1147

CHAIRS, REUPHOLSTERED

Custom made slip covers, drapes, bedspreads.

Customer's own material. Reasonable. Call HE 4-7825.

VOGUE CARD AND GIFT SHOP

Card's and Gifts For all Occasions 2410 W. 63rd St. PR 6-6580

ROY'S RADIO & T.V. SERVICE

2607 West 63rd Street All Work and Parts Guaranteed Batteries and all Name Brand TNBES Available Now

Call: GRovehill 6-6614

J. & P. CARD & APPAREL, SHOP

Hallmark pasveikinimai, poniams suknelės, jaunos merginoms įvairių dydžių (Half Sizes)

PO 7-3883

4322 W. 63rd Street

THE GIFT STUDIO

Europietišku stilium piauštytas kristalas, moderniški papuošalai. Irėmuojami paveikslai.

2449 W. 63rd St. PR 6-1500

Duona ir įvairias skoningas bulקותes kepa

BRUNO'S KEPYKLA

3339-41 S. Lituanica Ave.

Pristatome į visas krautuves ir restoranus, taip pat išsiunčiame į visus artimuosius miestus. Tel. CLiffside 4-6376

PANIK CONST. CO.

Perdirbami ir remontuojami įvairiausių rūšių porčiai — Tinkavimas — Apkalimas — Garažai — Cemento darbai — Stogai — Padidinimai — Elektros darbai — Vamzdžiai. HU 6-9288.

STUDIO T. V. SERVICE

6315 S. Ashland HE 6-4646 T. V. & Radio patarnavimai kreditan. Veltui apskaičiavimai, jei prašydami patarnavimų, paminėsite šį skelbimą.

LADDIE PEKNIK

Generalinis Kontraktorius Cemento darbai — Medžio darbai — Garažai — Pakeliamos durys — Saligatviai.

Turi leidimą — Apdrausta. RO 2-0593

2645 S. PULASKI

MASTER TAILOR

Ready to wear Suits, Coats, Trousers & Jackets. Sport Jackets & Suburban Coats Mens Suits made to order Dry Cleaning & Repair 7111 S. WESTERN AVE. PR 6-9410

DELICIOUS CAKES FOR WEDDINGS

SHOWERS — BIRTHDAYS "Highest Quality — Lowest Prices" Try our Delicious old Fashioned RYE BREAD

ORIGINAL BAKERY

1741 W. 51st St. — PR 6-8414

VILLARI FLORIST SHOP

GALIMA UZSISAKYTI GELIŲ

ĮVAIRIOMS PROGOMS

Atdara 9 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Sekmadienį 9 val. iki 3 val. p. p.

6824 S. WESTERN AVE.

PR 6-5811

PR 6-5812

LAKE MOHAUE ESTATE & RANCHOS

For information as to how you can become a an owner of Arizona acres, for only \$10.00 down and \$10.000 per month. Call Col. George B. Craig & Associates, at MI 2-4101 — Ext. B1 or come in and see our movie on Arizona, and have coffee with us. 612 N. Michigan Ave. Suite 203 — M 2-4101

CRYSTAL CLEANERS & TAILOR

We are both losing money if you don't trade with US. \$1.00 Discount with \$3.50 Dry Cleaning order 6604 So. WESTERN GR 6-9637

FOR THE WOMAN WHO CARES FOR THE VERY BEST

- Contour hair shaping
- Custom hair styling
- Permanent waving & Hair coloring

POWDER BOX BEAUTY SALON

2505 W. 63rd St. — PR 6-0767 Open Tue. 12—9, Thu., Fri. 9 A. M. to 9 P.M., Sat. and Wend. 9 A.M. to 5 P. M.

CAMERAS and SUPPLIES

MARQUETTE PHOTO SUPPLY Gifts for Camera Fans, Bolex Authorized Dealer, Kodak, Leica, Bolex, Revere, Bell & Howell. 3314 W. 63rd St. PR 6-8998

LEO'S SPECIALTY SHOP

OUR SPECIALITY

MATERNITY WEAR

Since 1939

Kalbame lietuviškai

3146 W. 63rd St.

PR 6-2330

NESIDUOKITE APGAUNAMII

Mes atliekame darbus mūsų paskelbtomis kainomis. Naujas čerpinis stogas 48x21 pėdos — pilna kaina \$205. Expertiški stogo pataisymai Naujas plokščias stogas 54x21 pėdos 5156. Veltui apskaičiavimai. Nereikia imokėti.

GUARANTEED ROOFING CO.

3021 W. 63rd St. — HE 6-0833

J. & L.

PLASTERING

FREE ESTIMATES

PR 6-2097

5317 S. ASHLAND AVE.

Best wishes for the Holliday Season

FRANK'S MEAT MARKET

FRANK SMILGIS, OWNER

"Shop and save with us"

Phone PRospect 6-5801

2519 West 71st Street

CHICAGO 29, ILL.

AIRPORT TOY & HOBBY CENTER

GAMES & PUZZLES

Toys & Hobbies for Children

of all Ages.

Use our Layaway Plan

5636 W. 63rd St.

PO 7-5685

"Naujienos" bolševikams yra rakštis jų akyje!

VANDER WAGEN

Coal Fuel Oil

4552 W. 63rd St.

All Phones POrtsmouth 7-8020

